

1880

Η
ΗΡΩΙΣ ΚΡΗΤΗ

ΚΑΙ
Ο ΑΓΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΟΙΗΜΑ ΛΥΡΙΚΟΝ

ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΚΑΛΑΘΑΚΗ.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

περιέχουσα τὰ γεγονότα τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1878.

Τὴν ἀρχαίαν εὐκλειάν σου
Ἐλπισμόνησεν ἡ Δύσις,
Θάρρει ἔμως, ΜΑΧΟΜΕΝΗ,
Τὸν ζυγὸν σου θ' ἀποσεισῆς,
Τοὺς ἐχθροὺς θὰ καταστρέψῃς,
Καὶ μακρῶν ἀγώνων, ΚΡΗΤΗ,
Τοὺς καρποὺς τέλος θὰ δρέψῃς.

ΑΘΗΝΗΣΙ,
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Κ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ.

(14—Ὅδὸς Περικλέους—14)

1880.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
— ΧΑΛΙΔΡΑ —
Αδξ. ἀριθ. 7675α
Χρονολ. Είσοδου
Ειδικότης Διορίστια φ. 22
'Αριθ. 889.59 / ΚΑΛ

Η ΗΡΩΙΣ ΚΡΗΤΗ

ΚΑΙ
Ο ΑΓΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΟΙΗΜΑ ΛΥΡΙΚΟΝ
ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΚΑΛΑΘΑΚΗ.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

περιέχουσα τὰ γεγονότα τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1878.

Τὴν ἀρχαίαν εὐκλειάν σου
Ἐλησμόνησεν ἡ Δύσις,
Θάρρει ὅμως, ΜΑΧΟΜΕΝΗ,
Τὸν ζυγόν σου θ' ἀποσείσης,
Τοὺς ἐχθροὺς θὰ καταστρέψης,
Καὶ μακρῶν ἀγώνων, ΚΡΗΤΗ,
Τοὺς καρπούς τέλος θὰ δρέψης.

ΑΘΗΝΗΣΙ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Κ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

(14—Ὁδὸς Περικλέους—14)

1880.

Πάν αντίτυπον μὴ γέρον τῆς ἰδιόχειρον ὑπογραφῆς μου
εἶνε κλοπιμαῖον, καὶ ὡς τοιοῦτον ὑπὸ τοῦ νόμου καταδικάζεται.

Π. Καραϊσκάκης

ΝΩΝΙΩΝ

ΤΟΙΣ

ΗΡΩΙΚΟΙΣ ΠΡΟΜΑΧΟΙΣ

ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ

Ο ΠΟΙΗΣΑΣ.

Ἐκατόμβας εἰς τὸν Φοῖβον, σφάγια εἰς τὴν Δικτύνην(1),
Ἔθουον οἱ ἱερεῖς σου εἰς Κνωσσὸν καὶ εἰς Γορτύνην,
Ἐνθα ὑπὸ σχῆμα ταύρου ἦλθε τὴν Εὐρώπην φέρων,
Ὡς δελφὶν τὸ κῆμα σχίζων, ἐπὶ ὤμων ὁ Ζεὺς χαίρων.
Ἡρωας λεοντοκάρδους τίχτεις ἔτι, ὡς καὶ πάλαι,
Σὺ τοὺς ἄθλους, ὦ θεά μου, τῆς ἐνδόξου χώρας ψάλλε
Χώρας, ἐνθα ἡ ἅγια
Ἔστησε τὸ λάβαρόν της, Βασιλὶς ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ.

Χαῖρε, μήτηρ τῶν Μακάρων Κρήτη, ἥρωϊς, ὠραία,
Χαῖρε κλειὸς ἡρέμου πόντου, ἑκατόμπολις ἀρχαία.
Ὅ τὸ γάλα τῆς ἀμνάδος καὶ τὸ νέκταρ σου βροφήσας,
Ὅ τοὺς εὐανθεῖς σου κήπους καὶ λειμῶνας ἀτενίσας,
Καὶ ἀκούσας τῶν ψαλτῶν σου τὴν γλυκεῖαν μελωδίαν,
Χαρωπὸς περιπλανᾶται ἔς τὴν ἀρχαίαν κατοικίαν
Τῶν Θεῶν καὶ ἡμιθέων,
Παραδείσου μυροβόλον λεπτὴν αὔραν ἀναπνέων.

Οἱ Κορύβαντες, Τιτᾶνες, ὁ Ὅρφεύς, ὁ Ὑπερίων,
Μνημοσύνη καὶ ἡ Θέμις πρὸς Σέ, φίλη, ἐμειδίων.
Ἔστεφε τὸ μέτωπόν σου νομοθέτης μεγάλονους,
Δόξα καὶ εὐημερία τοὺς ἀρχαῖκούς σου χρόνους,
Νομοθέτης Ἐθνῶν πρῶτος, ὁ θαλασσοκράτωρ Μίνως(2)
Ὅ τοὺς Κᾶρας ἐξελάσας ὁ παλαιάτατος ἐκεῖνος,
Ὅ φωτίσας τὴν Ἑλλάδα,
Τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν μὲ πολιτισμοῦ τὴν δᾶδα.

Ζεΐδωρον ἑλευθερίας αὔραν, ὦ πατρίς μου, μόνον
Εἰς τὴν πρώτην ἐποχὴν σου ἔπνευσας δέκα αἰώνων,
"Οτε ὁ Ἐπιμενίδης ὁ σοφὸς ἐψυχολόγει,
Καὶ καθὼς Πυθία μάντις εἰς Κνωσσὸν ἐχρησμολόγει,
Κ' εἰς τοὺς Ἰσθμικοὺς ἀγῶνας οἱ υἱοὶ σου ἀνεχώρουν
Καὶ τῆς νίκης τοὺς στεφάνους ἐπιστρέφοντες ἐφόρουν
Μεταξὺ ἄλλων ἐλλήνων,
Σωτιάδης, Ἐργατέλης, ἑβραβεύοντο καὶ Ζήνων.

Ἰπὸ τὸν Ἰδομενέα (3) ὀγδοήκοντα τριήρεις
Ἐπεμψας εἰς τὴν Τρωάδα μαχητῶν ἀνδρείων πλήρεις,
Ἐπλεες, ὅπου ἀνάγκη τῶν λαῶν σέ προσεκάλει,
Ἡ δὲ Νίκη σ' ἠκολούθει δάφνας νέας νὰ σοὶ βάλῃ,
Τὴν χολὴν τῶν ζηλοτύπων πλὴν κινήσασα γειτόνων,
Τὸ ἀστραπηβολὸν στέμμα διαδόχων αὐτοχθόνων,
Ἐξ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας,
Στόλοι καὶ στρατοὶ κυκλοῦσι τὰς τερπνάς σου παραλίας.

Προσεκάλεσας τὴν Ῥώμην τὴν πανοὔργον βοηθὸν σου,
Ζυγὸν ὅμως ἡ δολία ἔθηκε 'ς τὸν τράχηλόν σου.
Ῥώμη! ὁ Ῥωμύλος (4) πρῶτος τὸν βασιλικὸν σου θρόνον,
Ἐγκαινίασεν ὁ Κάϊν μ' αἷμα φεῦ! ἀδελφοκτόνον.
Συνταράττουσα τὸν πλήρη καὶ κοχλάζοντα κρατῆρα
Φρικωδῶν, βαβαί! ὀργίων, μὲ ῥομφαίαν εἰς τὴν χεῖρα
Ἐτρεχες τὰς ἀποστάσεις,
Κατακτήσεων διψῶσα τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης.

Θέατρον κατέστης τέλος στυγερωῶν κακουργημάτων,
Εἰς ἃ ἔβαφον τὰς χεῖρας βασιλεῖς ἄνδρες αἱμάτων·
Ὅτε αἰφνης θεῖα δίκη κόψασα τὰς πτέρυγάς σου,
Σοὶ ἀφῆρει μίαν, μίαν, τὰς ἀδίκους ἀρπαγὰς σου.
Σὺ τὰς πύλας τὰς Ἰδαίας(5) εἰς φυλάς νέων τυράννων,
Ἕνοιξας, ἀθλία, Μαύρων, Ἐνετῶν καὶ Μουσουλμάνων ;
Πλὴν καὶ σὺ βαρυαλγοῦσα,
Τραγικὸν ὑπέστης τέλος, πικρὸν θάνατον λαβοῦσα.

Μῆνας ἐξ ὃ στρατηγός σου πρὸς τοὺς Κρήτας πολεμήσας,
Δισχυνόμενος δὲ πλέον καὶ εἰς ἤττας ἀπαυδῆσας,
Πρὸς τὸν Ὑπατόν σου γράφει τὴν ὑποταγὴν, ἂν θέλῃ,
Τῆς Ἀρειμανίου χώρας, στρατοὺς νέους νὰ τῷ στέλλῃ.
Ὁ δὲ Ὑπατος ἀρίστην στρατιὰν μόνος ἐκλέξας,
Ἀπαντᾷ εἰς τὸν στρατάρχην ἐπιμόνως, τάδε λέξας,
Ὅτι εὐθέως διατάσσει
Εἰς τὴν Κρήτην νὰ ἀπέλθῃ καὶ τὴν Ῥώμην νὰ δοξάσῃ.

«Στρατηγέ! Δὲν εἶνε αἰσχος μίαν Αὐτοκρατορίαν,
«Ὅτις ἔσπειρε τὸν τρόμον ἔς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν,
«Οἱ Εὐάριθμοι νησιῶται νὰ χλευάζωσιν ἀκόμη,
«Καὶ τὴν ἐντροπὴν νὰ φέρῃ εἰς τὸ πρόσωπον ἡ Ῥώμη ;
«Μὲ τὴν νέαν ἐκστρατείαν καῦσον ὅ,τι ἀπαντήσης,
«Τὰ χωρία, τοὺς ἀγρούς των, τίποτε νὰ μὴ ἀφήσης,
«Μὴ φεισθῆς παιδῶν, νηπίων,
«Σφάζε γέροντας καὶ σχίζε τὰς γαστέρας τῶν ἐγκύων.

« Ὅργια φρικτὰ ἢ Ῥώμη πρὸς ἀνδρείους, ἂν μὴ πράττη,
« Ὅταν τοὺς καθυποτάσῃ καὶ ἀγρίως δὲν σπαράττη,
« Ποῖον σέβας περιμένει ἂν μὴ τρόμον τοῖς ἐνσπείρῃ,
« Καὶ τῶν συγγενῶν τοὺς νέκυσ εἰς τὰς ἀγυῖας δὲν σύρῃ;
« Μετὰ ἓνα μῆνα θέλω τὴν ὑποταγὴν τῆς νήσου,
« Ὡς τὸν Λαβύρινθον δὲ ἄλλως τῆς Κνωσσοῦ περιορίσου.
« Κρύψου νὰ μὴ σ' ἴδω πλέον,
« Ἄνανδρε, καὶ πέμψω ἄλλον στρατηλάτην θαρραλέον.

Φθάσας ὁ στρατὸς ἐσπάρῃ 'ς τὰ τερπνὰ παράλιά σου,
Τρέχων εἰς τὰς ἐπαρχίας βεβηλῶν τὰ ἱερά σου.
Μόλις ὅμως τὰ πεδία τὰ ἱστορικὰ πατήσας,
Κ' ἐκτεθείς εἰς πολλὰς μάχας οὐδεμίαν δὲ νικήσας,
Ἐντρομος περιεπάτει ἄσυλον ζητῶν νὰ φύγῃ,
Στάδιον δὲ δόξης νέον εἰς τοὺς νικητὰς ἀνοίγει,
Ὅτε στρατιὰ μεγάλη,
Ἐναγῆς, 'ς τὸ ἔδαφος σου τὸ αἰμοβαφὲς εἰσβάλλει.

Λυσσαλία ἐπροχώρει ἔνθα ἦτο ψυχὴ ζῶσα
Μὲ τὴν μάχαιραν 'ς τὰς χεῖρας, ὄργια δ' ἐπραξέ τόσα,
Ὅσα κάλαμος ἂν γράψῃ, ἢ ἂν γλῶσσα φεῦ! λαλήσῃ
Τοῦ αὐτόπτου, εἰς τὸν οἶκτον καὶ τὰς πέτρας θὰ κινήσῃ.
Ἄλλου ὠρυττε τὸ ὄμμα, ἄλλου ἔσχιζε τὰ στήθη,
Τὰ θηρία τῶν ἐρήμων κατὰ γράμμα ἐμιμήθη,
Κ' ἄγριον δημίου βλέμμα,
Ἐστρεφ' ὡς διψῶσα τίγρις ἢ ἀκόρεστος 'ς τὸ αἷμα.

Πολλῶν ἔθλασε τὰ ἄκρα καὶ τοὺς ἀπετέφρου ζῶντας,
Ἄνεσταύρωνε δὲ ἄλλους ὑπεργήρους ἤδη ὄντας.
Ἡ ἡμέρα ἐσκοτίσθη σπαραγμοὺς τόσους ἰδοῦσα,
Ἡ θεὰ δὲ Καλλιόπη ἔφευγε μακρὰν πενθοῦσα,
Ὁ δὲ Μέτελλος μ' ἀλύσεις περιβάλλων τὸν λαιμόν σου,
Πικροὺς χρόνους τῆς δουλείας ἔφερεν εἰς τὸν λαόν σου,
Ἄλλ' ὁ πανοπλίαν φέρων
Κρής, ἔς τὰ ὄρη ἐπλανᾶτο ἀνεξαρτησίαν χαίρων.

ΜΑΤΡΟΙ ἐκ τῆς Ἰσπανίας στόλον μέγαν ἐξοπλίζουσι
Πειραταί, καὶ τὰς θαλάσσας τοῦ Αἰγαίου κατακλύζουσι.
Νύκτωρ πλεύσαντες τὰς νῆας τὰς μικρὰς προσηραγμένους
Κυριεῦουσιν ἐξ ἐφόδου ἀνετοίμους ἔς τοὺς λιμένας.
Εἰς τοῦ Μιχαήλ τὰ ὄτα μόλις φθάν' ἡ ἀγγελία,
Κρατερόν τὸν ναύαρχόν του ἔπεμψε μὲ δέκα πλοῖα,
Καὶ εἰς μίαν ναυμαχίαν,
Ἄνακτᾶ τῆς Μεσογείου πᾶσαν τὴν κυριαρχίαν.

Ἡ πανσέληνος τὴν λάμψιν ἔχειε τὴν ἀργυρᾶν τῆς,
Εὐθυμοῦσα δὲ ἡ πόλις ἐξεδήλου τὴν χαρὰν τῆς
Εἰς τὴν νίκην, ἀλλὰ νάρκην εἰς τὰ βλέφαρα ἐγγύσας
Ὁ Μορφεὺς τῶν εὐωχούντων, ὁ ἐχθρὸς τότε πηδήσας
Εἰς τῶν νικητῶν τὰς νῆας, κοιμωμένους κατασφάζει,
Καὶ τοῦ Μιχαήλ τὸν στόλον ἅπαντα ἐξουσιάζει,
Τὸν δὲ ναύαρχόν του ὄντα
Ἐστὴν ξηρὰν, τὸν συλλαμβάνει, καὶ σταυρώσει αὐτὸν ζῶντα.

Ἐνα ἔμειναν αἰῶνα ἔς τοῦ Αἰγαίου τὰς θαλάσσας,
Πλέοντες δὲ πρὸς τὰς νήσους οἱ Σαρακηνοὶ ἀπάσας,
Τὰς ἀκτὰς των ἀπεγύμνου καὶ προσβάλλοντες τὰ πλοῖα,
Ἐπιγιγον, βαβαί! τοὺς ναύτας εἰς τὸν πόντον τὰ θηρία,
Ὅτε ὁ Φωκᾶς μὲ μοῖραν στόλου αἴφνης τοὺς πατάσσει·
Καὶ εἰς τὸν τοῦ Βυζαντίου θρόνον τοὺς καθυποτάσσει,
Τὸ Αἶγαϊον καθαρίζει
Ὁ σωτὴρ, καὶ τοὺς ἀγρίους ἐκ τῆς Κρήτης ἐξορίζει.

Ὁ ΓΑΛΑΤΗΣ Βαλδουῖνος τὸν τοῦ Βυζαντίου θρόνον
Ἀναβάς, τῶν νήσων ἤρξε πρὸ ἐπτὰ σχεδὸν αἰῶνων.
Μεταξὺ τῶν τοῦ Αἰγαίου λαβὼν τέλος καὶ τὴν Κρήτην,
Δοῦκα τῆς τὸν Μοντφεράτον διορίζει τὸν ἀλήτην,
Ὅστις εἰς τὴν λάμπιν μόνον τοῦ χρυσοῦ ἀτενίζειν,
Καὶ τὰς πολυτίμους κτήσεις ἀνταλλάσσει καὶ σκορπίζειν,
Ἐναντὶ εὐτελοῦς ἀξίας
Σὲ ἐπώλησεν ὡς δούλην ἔς τὴν αὐλὴν τῆς Ἐνετίας.

Τῶν Ἐθνῶν ὑπάρχεις ἔρις, ποῖον γὰρ σὲ κατήχησεν,
Καὶ εἰς τὸ Βασίλειόν σου τὴν σημαίαν του γὰρ στήσεν.
Τὸ ἀκόρεστον των βλέμμα ἔκπαλαι σ' ἐνατενίζει.
Κ' ἓνα ἄλλ' ἄξ' ἑνάσσης νέος, χολὴν, ὄξος σὲ ποτίζει.
ὦ θεέ! ὃ τὴν εἰκόνα τὴν πιστὴν τοῦ Παραδείσου
Ἐπὶ Κρήτης ἀντιγράψας τὸν λαόν τῆς εὐσπλαγχνίσου,
Ὅστις ἔνοσπλος κοιμάται
Ἀπ' αἰῶνων ἔς τὰ βουνα σου καὶ ἀδούλωτος πλανᾶται.

Πρὶν ὁ ἥλιος χρυσώσῃ τῶν βουνῶν τὰς ἀκρωρείας,
Τῶν ἀγοραστῶν σου στόλος φθάνει ἐκ τῆς Ἑνετίας.
Δάνδολος καὶ Πρεμαρένος στρατιάς σοι ἀντιτάσσουν.
Κι' ὑπὸ νέαν δυναστείαν τὰ πεδία ὑποτάσσουν.
Δούξ αὐτῆς ἀνηγορεύθη ὁ Θιέπωλος ὁ πρῶτος,
Καὶ τυμπάνων καὶ σαλπίγγων πανταχοῦ ἀντήχει κρότος.
Κι' ἔχαιρεν ἡ Ἑνετία,
Πειρατῶν, λιμνοδιαίτων, ἀλιέων ἡ ἔστια.

Ἐσπευδον οἱ μετανάσται πειναλέοι νὰ χορτάσσουν,
Καὶ ὡς ὄρνεα τὰς σάρκας τοῦ λαοῦ σου νὰ σπαράσσουν.
Μεθ' ἐνιαυτοὺς δὲ οὔτοι φρούρια ἀμύνης κτίζουν,
Μὲ μακρὰ δὲ πυροβόλα τὰς ἐπάλλξεις των στολίζουν.
Μάτην ὅμως ἀποβαίνει ἄμυνα ἐχθρῶν δειλαίων,
Ἐναντίον ἀτρομήτων ἀντιπάλων θαρραλέων,
Ὅτινες λάσια μόνον
Γυμνὰ στήθη ἀντιτάσσουν ἔς τὰ πεδία τῶν ἀγώνων.

Πρὶν ἢ ἔτος τελευτήσῃ σειρὰν ἡρχισας ἀγώνων,
Οὓς κληρονομίαν ἔσχες, ὦ Πατρίς μου, πρὸ αἰώνων.
Ἀποπτύσαντες τὰς νόθους οἱ υἱοὶ σου προνομίας
Τῆς Συγκλήτου, ξίφη σπῶσι κατὰ τῆς Δημοκρατίας.
Καὶ ἐδίωκον τοὺς ξένους ὡς εἰς τοὺς δρυμοὺς ὁ λέων
Θηρευτῆς, διώκει λείαν, ἐξορμῶντες τῶν ὀρέων,
Κ' ἐπιστρέφοντες στεφάνους
Νίκης εἰς τὰς κεφαλὰς των ἔφερον ἐπὶ τοῦ κράνους.

Τοὺς πολυετείς ἀγῶνας ἔστεψεν ἐπιτυχία,
Χεὶρ τοῦ πάτρωνός σου Τίτου(6) τοὺς ἠλόγησεν ἀγία.
Τῆς Δημοκρατίας τραῦμα τῆς Ἐνετικῆς λαβούσης
ὑπὸ τῶν Κρητῶν τῆς φαύλης καὶ αἰσχρῶς καταπεσοῦσης,
Δοῦξ Γρεδίνικος Μαρῖνος παμφηφει ἀνηγορεύθη,
Ὅταν δὲ εἰς τὸν ναόν του ἐν πομπῇ προεπορεύθη,
Ἐν χαρᾷ καὶ εὐθυμίᾳ
Ἐκραζεν ὁ λαὸς, «Ζήτω ἡ Κρητῶν Δημοκρατία.»

Μόλις αὐτονομηθεῖσα ἐκ μακραίωνος δουλείας,
Στόλος ὑπὸ τὸν Μικέλην ναύαρχον τῆς Ἐνετίας,
Καὶ στρατὸς ὑπὸ Δελθέρμεν νὰ Σὲ ὑποτάξῃ φθάνει
Τοὺς αἰγιαλοὺς δὲ νύκτωρ Ἄρμυροῦ καταλαμβάνει.
Ἄλλ' ἐκ σκοπιᾶς τοῦ Παύλου τὴν ἀπόβασιν ἰδοῦσα,
Φάλαγξ τῶν Κρητῶν καὶ δίκην κεραυνοῦ καταπεσοῦσα,
Ἐσφαξε πεντακοσίους,
Πλείονας δὲ συλλαβοῦσα τοὺς ἀπήγαγε δεσμίους.

Ἐξάλλος ὁ στρατηγός των, ἕτερα ἀποβιβάζει
Στίφη καὶ πρὸς ταῦτα τάδε μετὰ θάρρους ἀνακράζει.
«Ἐνετοί! ἂν τοῦ πολέμου τὸ προοίμιόν μας ἦτο
«Ἄτυχές! μὴ πτοηθῆτε. Στρατιῶται, σᾶς κηρύττω,
«Ὅτι ἔξομεν βεβαίαν νίκη, εἴαν ἐμπλησθῶμεν
«Θάρρους, καὶ τὴν ἀντιπέραν ὄχθην Γάζη διαβῶμεν,
Ἐς τοὺς ὀρεσβίους Κρήτας
«Ἐχομεν δεκαπλασίους ν' ἀντιτάξωμεν ὀπλίτας.»

Διαβάς τὴν ὄχθην δύο τῶν ὑπασπιστῶν του στέλλει
'Σ τὸ στρατόπεδον εὐθέως κί' ἀμνηστειάν προαγγέλλει
Πρὸς τοὺς μαχητὰς ἐκείνους εἴτινες τὰ ὄπλα ρίψουν,
Καὶ εἰς τὴν τῆς Ἐνετίας Σύγκλητον αὐχένα κύψουν.
Παρά τῶν ἡρώων ὁμῶς κοινὴν ἄρνησιν λαβόντες
'Επιστρέφουσι, καὶ ταύτην πρὸς τὸν στρατηγὸν εἰπόντες,
« Ἐμπρὸς, κράζει, στρατιῶται.
"Ὀψονται οἱ ὕβρισταί μας καὶ ἐπίμονοι νησιῶται.»

Εἰς τῆς σάλπιγγος τὸν ἦχον ὁ στρατὸς ὀρμᾶ ἐν τάχει,
Καὶ μεγάλη συγκροτεῖται ἐπὶ τοῦ πεδίου μάχη,
Τὰς ἐφόδους ὁ Μουδάστος τοῦ ἐχθροῦ ἀναχαιτίζει,
Καὶ τὰς ῥυπαρὰς ὀρδὰς του αὐθωρεὶ διασκορπίζει
Καὶ ὀκτακοσίους ρίψας εἰς τῆς μάχης τὸ πεδῖον,
Τῆς ἀνακωχῆς ἐφάνη ἐκ τῶν Ἐνετῶν σημεῖον.
'Ἦν δ' ἡμέρα τοῦ Μαΐου,
Καὶ στιγμὴ καθ' ἣν ὁ δίσκος ἔδυσεν ὁ τοῦ Ἥλιου.

Ἡ Ἥως τῆς ἐπομένης στεῆνοιγε τὰς πύλας,
'Ἀπὸ τῶν κρημνῶν οἱ Κρήτες ἰππικοῦ βλέπουσιν ὕλας.
Τὸν στρατὸν του ὁ Μουδάστος παραχρῆμα παροτρύνει
'Σ τὰς ἀμυντικὰς του θέσεις τὸν ἐχθρὸν νὰ περιμείνη.
Βέλος ἐν νὰ ρίψη μόνον κατ' αὐτοῦ δὲν ἐπιτρέπει,
Τὰς κινήσεις του δὲ πάσας μετὰ προσοχῆς νὰ βλέπη·
'Αχαλίνωτοι πλὴν ὄντες,
'Ὁρμησαν λεόντων δίκην κατ' αὐτοῦ ἐπιπεσόντες.

Ἄλλ' εὐθύς τοὺς ἀντικρούει ὁ στρατὸς τῆς Ἑνετίας
Τὴν προφυλακὴν δὲ θραύσας τῆς μικρᾶς των ἐφεδρείας,
Διασπᾶ αὐτῶν τὰς τάξεις, πέριξ τοὺς διασκορπίζει,
Καὶ διὰ τοῦ ἰππικοῦ του τὰς διόδους καθαρίζει.

Νικητὴς φαιδρὸς προὔχῳρει ἴσ τὴν ὁδὸν τῆς Πρωτευούσης

Ὅπως εἰς αὐτὴν εἰσβάλη, ἀλλ' ὀφίας ἤδη οὔσης,

Σταματᾶ περὶ τὰ τεῖχη,

Τῶν τυμπάνων του δ' ὁ κρότος εἰς τὸν Χάνδακα ἀντήχει.

Ἀφίχθεις καὶ ὁ Μικέλης τὸν λιμένα περικλείει,
Καὶ τῆς πόλεως τὸ θάρρος ἐξαντλεῖ καὶ παραλύει.

Κατ' ἐχθροῦ τόσον μεγάλου, τί ἠδύνατο νὰ πράξη

ὁ Κρῆς, ὁ μὴ ἔχων στόλον κατ' αὐτοῦ νὰ ἀντιτάξη;

Καὶ στρατὸν κατὰ τοσοῦτων τοξοτῶν, τόσων ἰππέων,

Οὓς ἀντέκρουσε πολλάκις κατ' αὐτῶν ἀντιπαλαιῶν;

Τὸν αὐχένα κυκλωθεῖσα

Εἰς τὸν νικητὴν ἢ πόλις κύπτει, στεναγμὸν ἀφεῖσα.

Εἰσελθὼν ἐν τῷ φρουρίῳ ὁ στρατὸς τῆς Ἑνετίας,

Ἐπεδόθη ὁ κτηνώδης εἰς σφαγὰς, λεηλασίας.

Πληθὺς ἔφραττε πτωμάτων τὰς ὁδοὺς, γόοι καὶ θρήνο

Εἰς τὸν οὐρανὸν ἀντήχουν, ὅτε ἱερεῖς Λατῖνοι

Ἐτρεχον εἰς τοὺς ναοὺς των, ψάλλοντες εὐχαριστίας,

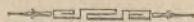
Χαίροντες διὰ τὴν νίκην τῆς τυράννου Ἑνετίας,

Καὶ εἰς ῥύακας αἱμάτων

Ὀλισθαίνοντες ἀθῶων ἔβαφον τὰ πέδιλά των.

Κεφαλὰς ἔβλεπες ὧδε, παρεκεῖ κομμένας χεῖρας,
Βρέφη, φεῦ! κρεουργημένα εἰς τῶν οἰκιῶν τὰς θύρας.
Στεναγμοὺς βιαζομένων ἤκουες ἄλλοῦ παρθένων,
Κατὰ τοῦ στρατοῦ δὲ σφόδρα τὸν στρατάρχην ὠργισμένον,
Νὰ ὑποχωρήσουν μάτην καὶ φωνάζει καὶ σαλπίζει,
Οὐδ' αὐτός, οὐδ' ὁ Μικέλης τοὺς ὠμοὺς ἀναχαιτίζει,
Ἄχρισ οὐ φονικὴ πάλη
Ἐμφυλία τοὺς σκορπίζει περὶ λυκαυγὲς μεγάλη.

Τρεῖς ἀποκεφαλισθέντες εἰς τὸ μέσον τῆς πλατείας
Μεταξὺ σωροῦ πτωμάτων ἔκειντο ἀπὸ πρώτας,
Ὁ Γραδίνικος, Φραδέλλος, Δελλαβοῦδος, πατριῶται,
Κατὰ τῆς Συγλήτου οὗτοι πρῶτοι ὄντες συνωμόται.
Καὶ τὴν ἐπιούσαν ἄλλοι, Κουῆρνος Λεονάρδος,
Βάρδος, Τίτος, Βενιέροι, ὁ Γριμάνης καὶ Γεράλδος.
Ἄλλὰ μήπως αὐτοὶ μόνοι;
Ἄλλους ἔκοπτε τὸ ξίφος, ἄλλους ἐπνιγεν ἀγχόνη.

ΝΩΣΙΝΑΝΙΩΝ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΣΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

 ΤΙΦΗ ἄγρια τῶν Τούρκων, ὤρμησαν ἐκ τῆς Ἀσίας,
Καὶ διήρπαζον τὰς χώρας τῆς εὐδαίμονος Φρυγίας,
Κατερχόμενα δ' ἐκείθεν ἔδραμον εἰς τὴν Συρίαν,
τὴν Φοινίκην, τὴν Χαλδαίαν καὶ τὴν Μεσοποταμίαν,
Καὶ ὑπέτασσαν τὰ ἔθνη πρωτεύουσας ἐκπορθοῦντα,
Μὲ τὴν μάχαιραν δὲ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην ἀπειλοῦντα.

Πορθητῆς τοῦ Βυζαντίου

Ὁ Μωάμεθ, τὴν καθέδραν κατακτᾷ τῆς ὑψηλίου.

Οἱ αἰμοχαρεῖς μονάρχαι τῆς βαρβάρου δυναστείας
Τὰς εἰς τὸ Αἰγαῖον κτήσεις θέλοντες τῆς Ἑνετίας,
Στόλον μέγαν διατάσσου εἰς τὴν Κρήτην νὰ εἰσπλεύσῃ,
Φέροντα τρεῖς μυριάδας κατ' αὐτῆς νὰ ἐκστρατεύσῃ.
Χρόνους εἴκοσι καὶ πέντε ἦν ἀμφίρροπος ἡ πάλη,
*Ὅτε τέταρτος Μωάμεθ μὲ τὰς βόμβας τὴν προσβάλλει,
Πανταχόθεν τὴν πατάσσει,
Καὶ ὑπὸ τὸ βάρβαρόν του σκῆπτρον τὴν καθυποτάσσει.

Ὑπὸ μυριάδων Τούρκου ἡ Ἑλλάς κατασχεθεῖσα
Δὲν ἀπώλεσε τὸ θάρρος καίπερ καταδουλωθεῖσα.
*Ὁ ζυγὸς τὸν τράχηλόν της δὲν ἠδύνατο νὰ κάμψῃ,
Φαιδρὰς ἔτρεφεν ἐλπίδας ὅτι πάλιν θ' ἀναλάμψῃ
Τῆς ἐλευθερίας ἡμᾶρ καὶ τῆς παλιγγενεσίας,
Τὰ δεσμὰ ἐγειρομένη ὅπως θραύσῃ τῆς δουλείας,
Τὸν ζυγὸν ν' ἀποτινάξῃ,
Καὶ τὸν Γολιάθ Ὀσμάνον μὲ σφενδόνην νὰ πατάξῃ.

Πρὶν ἢ ἄγγελος Κυρίου, σάλπιγγα διασαλπίσῃ,
Τῆς κοινῆς ἐθνεγερσίας τὴν Ἑλλάδα νὰ ξυπνίσῃ,
Οἱ ἄρματωλοὶ τοῦ Πίνδου πρόμαχοι ἐλευθερίας,
Ἄπο φαραγγῶδεις ὄρμου τῶν ὀρέων ἀκρωρείας,
Καὶ κατήρχοντο ξιφήρεις ἔς τοὺς ἐχθροὺς νὰ προαγγεῖλουν,
*Ὅτι εἰς τὰς ἀπωτάτας τρώγλας των θὰ ἀποστείλουν,
Μὲ συχνὰς δ' ἀψιμαχίας,
Ἐδεκάτιζον ἐκεῖνοι τοὺς ὀπλίτας τῆς Τουρκίας.

Ὁ Φερραῖος πρωτομάρτυρ, Θετταλός, ὁ βωμαλέος,
Ὡς ἐκίνησε τὴν γλῶτταν καὶ τὰ χεῖλη ὡς Τυρταῖος
Μὲ τὸ θούριόν του ἄσμα τὸ ὑπὲρ ἐλευθερίας,
Ἡ Ἑλλάς ἠγέρθη πᾶσα τῆς μακραίωνος δουλείας,
Καὶ λαβοῦσα τὴν σημαίαν τοῦ σταυροῦ, ξεσπαθωμένη
Πρὸς τὰ σίφη τῶν ἀπίστων ὤρμησε παρωργισμένη,
Κατ' αὐτῶν νὰ πολεμήσῃ,
Καὶ τὸν τύραννον Σουλτάνον ἐκ τοῦ θρόνου νὰ κρημνίσῃ.

Μανιώδης ὁ Μαχμούτης διατάσσει ἔς τὴν αὐλήν του
Ἐπὶ πίνακος νὰ φέρῃ δήμιος τὴν κεφαλὴν του.
Ἄλλ' ὁ Ῥήγας ἔς τὴν Αὐστρίαν, προσφυγῶν μόλις ἐσώθη,
Ἐπ' αὐτῆς δ' ὀγκυκὺς ψάλτης εἰς τοὺς Τούρκους παρεδόθη.
Ἐποστάντα δ' ἀνηκούστους, ἀπανθρώπους τυραννίας,
Τὸν κατέσφαξεν ἀσπλάγχχνως ὁ Μονάρχης τῆς Τουρκίας,
Μὲ πικρὸν δὲ ἡ Αὐστρία
Χλευασμὸν ἔς τὸν θάνατόν του, ἢ μισέλλην, ἐμειδία. (7)

Τὸν Ἀλῆ τὸν τῆς Ἠπείρου, αἰμοβόρον βασιλίσκον,
Πονηρὸν, σπιθαμιαῖον, τερατώδη ἀνθρωπίσκον,
Ἐκολάκευεν ὁ Ἕλλην προσποιούμενος φιλίαν,
Ἄχρις οὗ Σουλτάνου σφαῖρα τοῦ ἀνοίγει τὴν κοιλίαν.
Τὴν ψυχὴν ὅταν ἐξήμει εἰς τὰ δόλια του χεῖλη,
Τὴν παμμίαρον τὸ τέρας, μαῦρος δαίμων τοῦ ὠμίλει,
Τιμωρός, καὶ πρὶν ἐκπνεύσῃ
Τῆς Βασιλικῆς ἐξήτει ὄπλον, ἵνα τὴν φονεύσῃ.

Ἐξ ἐθελοντῶν Ἑλλήνων λόχος ἱερός ὠπλίσθη,
Πλούτου καὶ ζωῆς ὁ Ἕλληρ ἔς τὸν ἀγῶνα δὲν ἐφείσθη.
Ὡς ὑπόπτερος ἐπέτα ἀετὸς ἔς τὰς ἐκστρατείας,
Μόλις δὲ ἔς τὰς Παριστρίους ἔφθασεν Ἡγεμονίας,
Εἰς Σκουλένιον εὐθέως ἔδραμε νὰ πολεμήσῃ,
Ἡ ἐκεῖ νὰ ἀποθάνῃ ἢ τοὺς Τούρκους ν' ἀφανίσῃ.

Καὶ ὀρμήσας εἰς τὰ πλήθη,

Τὸν ἀρχαῖον πρόγονόν του Λεωνίδα ἐμιμήθη.

Χαῖρε γῆ Πελοποννήσου, ἔνθα πρῶτον ἦ ὠραία,
Ἐπὶ τοῦ Πατρῶν ὑψώθη, κυανόλευκος σημαία.
Χαίρετε ἀνδρεῖαι χῶραι Στερεᾶς, ὦ Λεβαδεία,
Ἄττική, Δωρίς, Φθιώτις καὶ Θετταλομαγνησία!
Τῶν σαλπίγγων σας οἱ φλόγγοι, οἱ ὑπὲρ ἐλευθερίας,
Ἐσειον τὸν μέγαν θρόνον τοῦ Μονάρχου τῆς Τουρκίας,
Ὅστις φεῦ! ἀπαγχονίζει
Τὸν Γρηγόριον, ὃν ὄχλος Ἰουδαίων ἐξυβρίζει.

Νίκας ἔδρεπεν ὁ Ἕλληρ ἔν τε Λάλα καὶ Βαλτέζη,
Ὅστις πολεμῶν πολλάκις μὲ ἀγρῶν τὰ χόρτα ἔζη.
Αἱ ὑψώσασαι δὲ νῆσοι τὴν σημαίαν τοῦ πολέμου,
Ἐπεμπον τῇ μικρᾷ σκάφῃ ἐναντίον τοῦ ἀνέμου,
Ἄλλάχ! ἔκραζον οἱ Τούρκοι εἰς τῆς Κρήνης τὰ πελάγη,
Καὶ ζητοῦντες σωτηρίαν ἐπιπτον εἰς τὰ τενάγη,
Τὸ ἤχοῦν δὲ πυροβόλον
Τῶν Ἑλλήνων, θάμβος νέον ἔχεε ἔς τὸν κόσμον ὄλον.

Χαίρετε ἀνδρεῖται νῆσοι, ἔνθα εὐθυμεῖ ὁ ναύτης
Καὶ Ψαρρά, ἔνθα ὁ πρῶτος ἐγεννήθη στολοκαύτης,
Χαῖρε Ὑδρα, κλεινὴ μῆτερ, τοῦ πλουσίου Κουντουριώτου,
Τοῦ μεγάλου τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀρίστου πατριώτου.
Φόβητρον τριῶν μεγάλων στόλων ἐχθρικῶν σεῖς εἴσθε,
Κατ' αὐτῶν δ' εἰς τὰ πελάγη ὡς δελφῖνες ἐκινεῖσθε
Μόνον ἔχουσαι προστάτην,
Τὸν βυθίσαντα τὸ πάλαι Φαραῶ ἀρματηλάτην.

Περὶ Κόρινθον ὡς εἶδε τὰ κεραυνοφόρα πλοῖα
Τρέμουσα ὑπὸ τοῦ φόβου ἢ τῶν Τούρκων ἀποικία,
Ἐφυγεν εὐθὺς ἐκείθεν καὶ ἡ τοῦ Μεσολογγίου
Καὶ κατέφυγε ἔς τὴν χώραν τοῦ δασώδους Ἀγρινίου·
Ἄλλ' ὁ Ἕλλην τὰς διώκει καθ' ὁδὸν καὶ τὰς πατάσσει,
Ὅτε περὶ Μυτιλήνην Παπανικολῆς τινάσσει
Δίκροτον εἰς τὸν ἀέρα,
Ἐνθα ἐκ τῆς λάμφεως του ἡ νύξ ἔγεινεν ἡμέρα.

Ὁ ἀτρόμητος Διάκος τῆς Δωρίδος κλεινὸς γόνος,
Μὲ τὸ ξίφος εἰς τὰς χεῖρας μείνας εἰς τὴν μάχην μόνος,
Τοὺς ἐχθροὺς ἔς τὰς θερμοπύλας, ὡς τις Λεωνίδας νέος,
Σφάζων, ἐζωγρήθη τέλος, ὁ ὡς ἀγαλμα ὠραῖος.
Ἐ τῆς Γραβιᾶς κλεισθεὶς κατόπιν καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς τὸ χάνι,
Νικητῆς ὁ ἐκ Λοκρίδος κλεινὸς ἦρωσ ἀνεφάνη,
Τὸν σκληρὸν ἐξεδικήθη
Θάνατον τοῦ Διάκου, ὅστις ζῶν εἰς ὄβελόν ἐφήθη.

Ζωὴν νέαν ἔς τῆς Ἑλλάδος οἱ Ἐταιρισταὶ μετ' ἄλλων,
Τὸν ἀγῶνα κατελθόντες φιλελλήνων Ἀγγλων, Γάλλων,
Ἐδωκαν, ὁ Ὑψηλάντης καὶ πολλοὶ συμπατριῶται,
Νέγρης καὶ Μαυροκορδάτος ἀρχηγοὶ καὶ στρατιῶται.
Τρία ἐν Πελοποννήσῳ εἰς τὴν ἀριξίν των πίπτουν,
Φρούρια καὶ τὸν αὐχένα εἰς τὸ ἔλεός των κύπτουν,
Τὸ Μονεμβασίας πρῶτον,
Νεοκαστροῦ, ἀλλ' ἐκεῖνο τῆς Τριπόλεως μὲ κρότον.

Εἰς τὴν πτώσιν των, ὡς τίγρις, ἡ Τουρκία ἐχμανεῖσα.
Στέλλει κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ἔς τὴν καρδίαν πληγωθεῖσα,
Νέα στίφη τὴν ὠραίαν χώραν, ὅπως ἀνακτήσῃ,
Κ' εἰς τὸν στρατηγὸν τῆς γράφει Μπαϊράμ νὰ μὴ ἀφήσῃ
Ψυχὴν ζῶσαν νὰ ὑπάρξῃ, καὶ τὰ βρέφη νὰ σπαράσῃ,
Ἄλλὰ πρὶν ἔς τὸν πρὸς ὄν ὄρον μὲ μυρίους ἐχθροὺς φθάσῃ,
Ἐν ριπῇ κατετροπώθῃ
Ἐς τὰ Βασιλικά, ἀφ' ὅπου μ' ὀλιγίστους διετώθῃ.

ΟΤΕ ἡ κλαγγὴ τῶν ὄπλων τῶν Ἑλληνικῶν ἠκούσθη,
Καὶ ὁ τύραννος ἔς τὸ αἷμα τῶν χριστιανῶν ἐλούσθη,
Τοὺς ἀόπλους εἰς τὰς πόλεις σφάζων καὶ αἰχμαλωτίζων,
Καὶ παντοῦ τοὺς Τεράρχας τοῦ Χριστοῦ ἀπαρχονίζων,
Ἐσυρας τὸ ξίφος, Κρήτη, τοὺς σφαγεῖς ἐκδικουμένη,
Τοὺς τὰ ἱερά καὶ θεῖα βεβηλοῦντας σου τεμένη.
Διηγῆτου τὴν ἀνδρείαν
Τῶν Κρητῶν ἠρώων, Μοῦσα, καὶ τὴν μεγαλοψυχίαν.

Χίλιοι τὸ λάβαρόν σου μόνοι ὕψωσαν ὀπλίται,
Σεληνῶται, Σφακιῶται, Πεδιαῖται καὶ Ῥιζῖται,
Κατ' ἐχθρῶν ἀναριθμῆτων τρόμον ἔσπειραν καὶ φρίκην,
Ἐν Καμπίοις Κυδωνίας δρέψαντες τὴν πρώτην νίκην,
Καὶ ἑτέραν ἔς τοῦ Θερίσου καὶ τῆς Κράπης τὰ πεδία,
Ἐνθα ἔρρευσε τὸ αἷμα τῶν ἐχθρῶν ὡς εἰς σφαγεῖα,
Μόλις δέ τινες σωθέντες,
Ἐτρεχον λαγῶν δίκην εἰς τὰ φρούρια κλεισθέντες.

Ἢ ἄγγελια τῶν νικῶν σου καὶ παιάνων,
Ἐφθασεν εἰς τὴν καθέδραν τῶν αἰμοδιψῶν Σουλτάνων,
Στρατιὰ ἐκ Βυζαντίου παραχρῆμα ἀπεστάλη,
Ἄρειων, πεζῶν, ἰππέων, πυροβολιστῶν μεγάλη,
Καὶ μετὰ τῆς κρυπτομένης ἐνωθεῖσα τῶν φρουρίων,
Κατὰ τῶν ὑπερηφάνων ἐξετράτευσε Σφακίων,
Πυρπολοῦσα ἐπροχώρει,
Μετὰ τὰ βρέφη δ' αἰ μητέρες ἔς τὰ Λευκὰ ἔφευγον ὄρη.

Ἢ Ὀπισθεν νεφέλης μαύρης σκυθρωπὸς ὁ Φοῖβος δῶων,
Ἢ ὄχρὰς ἔρριπτεν ἀκτῖνας εἰς τὸ πέλαγος τὸ λείον,
Τὸ δὲ πενθηρὸν λυκόφως πυκνὴ ἔσβενε σκοτία,
Ἢ ὅτε πῦρ ἐξαίφνης λάμψαν ἐπυρπόλει τὰ Σφακία.
«Καύσατέ τα, ἀνεφώνουν, μακρὰν βλέπουσαι τὰς φλόγας,
Αἰ σωθεῖσαι ἔς τῶν ὀρέων τῶν Λευκῶν τοὺς ἀπορρῶγας,
Εἶμεθα συνηθεισμένοι
Τοῦρκοι, καὶ εἰς μακρῶν πολέμων τὴν πυρκαϊὰν λουσιμένοι.»

Ἐκ τῆς Ἀγραφα ἀντήχει μέχρι τῆς Ἀκαρνανίας,
Ἡ βροντὴ τῶν πυροβόλων εἰς τὰ ὄτα τῆς Τουρκίας.

Ὁ ἀγὼν ὁ τῆς Ἑλλάδος ὁσημέραι ἐξηπλοῦτο,
Πέραν δὲ τῆς Θεσπρωτίας ὀλονέν ἐκραταιοῦτο,
Καὶ διήρχετο τὰς πόλεις Σύρακον καὶ Καλαρρύτας,
Τὴν Χαλκιδικὴν καὶ ἄλλας, ἔνθα ὑποστὰς καὶ ἦιτας

Ἐς τὰ μεγάλα ὑπεχώρει

Μόνον στίφη τοῦ τυράννου ὀχυρούμενος ἔς τὰ ὄρη,

Τὸν ἐξ Ἑλλησπόντου στόλον πλέοντα πρὸς τὴν Ἀσίαν,
Εἰς τῆς ἀπορθήτου Σάμου φθάσαντα τὴν παραλίαν
Κατεπόντισαν εὐθέως τῆς θαλάσσης οἱ δελφῖνες,
Νικητήριον δὲ ἄσμα ψάλλουσιν ἐκεῖ Σειρῆνες.

Ἐνοπλος ἀμυνομένη κατ' ἐχθρῶν ἐπιδρομέων
Ἀντετάσσετο ἡ Σάμος μαχομένη ὡς ὁ λέων,

Καὶ εἰς τὰ παράλιά της

Ἐσφαζε πληθὺν βαρβάρων ἢ κλεινὴ ἐπαναστάτις.

Ὅτε ἡ ἐν Ἐπιδαύρῳ Γερουσία συνεστήθη

Καὶ τὸ κράτος τῶν Ὀσμάνων ὑπ' Ἑλλήνων ἠπειλήθη,

Τὸν Χουρσίτην ὁ Σουλτάνος προσκαλέσας διατάσσει,

Μὲ τοὺς Ἀλθανοὺς τὸν κόλπον τῆς Κορίνθου νὰ περάσῃ

Κατὰ κεφαλῆς δ' ἐκείνην θανασίμως νὰ κτυπήσῃ,

Καὶ εἰς τὰ ἐξ ὧν συνέστη ἐν βραχεῖ νὰ διαλύσῃ,

Ἐς τὰς διαταγὰς του τρέχει,

Μάτην ὅμως μὲ τὸ αἷμα τῶν ὀρδῶν του τὴν γῆν βρέχει.

Τὴν καταστροφὴν τῆς Χίου θρήνησον, ᾧ Καλλιόπη,
Ἵ τὰς σφαγὰς τῆς ἠ' Ἀσία ἔφριξε καὶ ἠ' Εὐρώπη.
Τὰ νερά τῆς περιπλέει ὁ Πιπίνος(8), κ' ὁ Κανάρης
Τοὺς φονεῖς τῆς συναντήσας ὁ τοῦ πόντου νέος Ἄρης,
Ἐν ἐκ τῶν πυρπολιπῶν του ἔς τὴν μεγάλην ναυρχίδα
Προσκολλᾷ, καὶ εὐθὺς ἀνάψας τὴν βραχεῖαν θρυαλλίδα,
«Τοῦρκοι, ἔκραξε, σᾶς καίω,
«Καὶ εἰς τὰς ἐνδόξους νήσους νικητὴς ἐπιναπλέω.»

Πολυάριθμοι δυνάμεις τῶν ἐχθρῶν ἐπιπεσοῦσαι
Ἐν Ὀλύμπῳ καὶ Κατσανδρᾷ, σφάζονται λεηλατοῦται,
Ἐπὶ τοῦ Παπᾶ καὶ Χάφα ἀντεκρούσθησαν γενναίως,
Ἄλλ' εἰς τόσους πολεμίους ὑπεχώρησαν ταχέως.
Διερχόμενοι τοῦ Ὄρους τοῦ ἁγίου τὸ κρατοῦσι,
Καὶ τὴν τῆς Μακεδονίας Νάουσαν πολιορκοῦσι,
Ἐνθα μάτην εἰς τὰ πλήθη
Καρατάστος καὶ ὁ Γάτζος τοῖς ἀντέταξαν τὰ στήθη.

Τὴν ἀκρόπολιν ὁ Ἕλληνας μόλις εἶχεν ἐκπορθῆσει.
Ὅτε νέα ἐκστρατεία ἔτρεχε νὰ πλημμυρήσῃ
Ἐπὶ τὸν Πασᾶν τῆς Δράμας τῆς Ἑλλάδος τὰ ἐδάφη,
Ἄγοντο τρεῖς μυριάδες, ἀλλ' ἐν τάχει κατεστράφη,
Ὁ Νικήτας Τουρκοφάγος τρέξας εἰς τὴν Ἀργολίδα
Τὸν κατέθραυσε μὲ ἄλλους εἰς τὴν γῆν τὴν Ἑλληνίδα,
Τὴν στρωθεῖσαν ἐκ πτωμάτων,
Εἰς σωροῦς δ' ὁ διαβάτης βλέπει ἔτι τὰ ὀστέων.

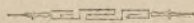
Πλέοντος ἐχθρικοῦ στόλου ἔς τὰς θαλάσσας τοῦ Ναυπλίου
Πειρωμένου νὰ σιτίσῃ τὴν φρουρὰν Παλαμηδίου,
Τὰ κεραυνοφόρα σκάφη κατ' αὐτοῦ ταχυποροῦσι,
Καὶ τὰς ναῦς του τὰς μεγάλας ἐν βραχεῖ διασκορποῦσι.
Ἐν ἀπόσπασμα Ἑλλήνων ἐξ ἐφόδου τὸ προσβάλλει
Κ' ἐπὶ τῶν ἐπάλξεών του φοβερά συνήρθη πάλη
Εἰς ἣν τέλος ὑποκύπτει,
Κ' εἰς τοὺς πόδας τοῦ Σταίκου ἡ φρουρὰ τὰς κλειῖδας ρίπτει.

Φοβεράν δοκιμασίαν εἰς τοῦ Πέτρε τὸ χωρίον,
Τάλαινα Ἑλλάς! ὑπέστης ἄνευ πολεμοφοδίων.
Τὸ δὲ Σούλιον(9) ἔς τοὺς Τούρκους μετὰ συνθήκην παρδόθη,
Εἰς Ἴόνια δὲ πλοῖα ἡ φρουρὰ του διεσώθη
Ὅτε ἔς τὴν πολιορκίαν τοῦ κλεινοῦ Μεσσολογγίου
Ὁ πολὺς Μαυροκορδάτος μετὰ Μάρκου τοῦ ἀνδρείου
Ἐσφαζον ἐχθροὺς ἔς τὰ τείχη,
Καὶ ἀλλαλαγμὸς θανάτου εἰς τὰ πέριξ των ἀντήχει.

Δύο φρούρια, πατρίς μου, τὸ Ῥεθύμνης, Κυθωνίας,
Φάλαγξ μαχητῶν ἠπέλει διὰ τῆς πολιορκίας·
Τὸν ἐλθόντα, ἐξ Ἑλλάδος μετὰ πολεμοφοδίων
Ἄφεντουλιέρ, σταλέντα εἰς τῆς μάχης τὸ πεδίον,
Ἄλθαν ὀρδαὶ προσβάλλουν καὶ Ἀράβων, ἀριχθεῖται,
Εἰς τὴν Σούδαν, ἐξ Αἰγύπτου ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ σταλεῖται.
Ἡ ἀνδρεία ὅμως μόνη,
Ὡς Νιόβην ἔς τὰ πεδία τοὺς ἐχθροὺς ἀπολιθώνει.

Περὶ τὴν Μαλάξαν ἄλλη πορευθεῖσα καὶ Κρουσῶνα
Εἰς μυριαρίθμων Τούρκων ἐξετέθη τὸν ἀγῶνα·
Τοὺς ἐχθροὺς ἀποθαρρύνει τὸ ἐκπληκτικόν της ὕψος,
Ἄτενίσασα δ' ἐκείνους ἔσυρεν εὐθὺς τὸ ξίφος.
Ἵς τὴν συγκροτηθεῖσαν μάχην ὁ Χασάν Πασᾶς ἠπόρει,
Καὶ τὴν τόλμην της θαυμάζων πρὸς τὰ ὀπισθεν ἐχώρει,
Ἵνα μὴ τὸν ἀποκλείσῃ
Τῶν Κρητῶν ἡ κλεινὴ φάλαγξ κί' ἐπὶ τέλος τὸν ζωγρήσῃ.

Μετὰ θαυμασμοῦ οἱ Γάλλοι ἔβλεπον τοὺς μαχητάς σου
Οἱ τυχόντες εἰς τὴν Σούδαν ἀπὸ τὰς τερπνάς ἀκτάς σου.
Τετρακόσιοι ζητοῦντες Ἄλβανοὶ ὁδὸν νὰ φύγουν,
Ἐν ἀπελπισίᾳ πύλην ἱεροῦ ναοῦ ἀνοίγουν·
Ἐν αὐτῷ δὲ εἰσελθόντες καὶ περιχρῆκωθέντες,
Πρὶν κενώσωσι τὰ ὄπλα συναπέθανον, καέντες
Εἰς τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου,
Ἐξερεύγοντα μεγάλας πυρὸς φλόγας ἠφαιστείου.

ΝΩΣΙΝ ΝΑΝΙΩΝ

ΑΣΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

ΗΤΤΑΣ ὑποσάς, καὶ βλέπων ὁ Μονάρχης τῆς Τουρκίας,
«Ὅτι ἡ ἰσχὺς καὶ δόξα ἐπιπτον τῆς βασιλείας,
Προσκαλεῖ στρατάρχας δύο, καὶ τοῖς λέγει, «αἰσχος εἶναι,
«Ὡ Σελήμ, Ὅμὲρ Βρυώνη, νὰ κομπάζουν αἱ Ἀθηναί,
«Κι' ἡ ἐρειπωμένη μάνδρα τοῦ μικροῦ Μεσολογγίου,
«Ἡ ἀρχαία κατοικία ἐνὸς Ἄραβος ἀγίου,
«Αἰσχος σας δὲν εἶναι πλέον
«Νὰ ἐμπαίζου τὴν ἰσχύν μου δέκ' ἀντάρται τῶν ὀρέων ;

«Τρισμυρίους, σὺ Βρυώνη, λάβε καὶ ἡ νίκας φέρε,
«Ἡ θὰ δύσωσι ταχέως τῆς ζωῆς σου αἱ ἡμέραι·
«Δισμυρίους, ὦ Σελήμη, καὶ πορεύθητι εὐθέως,
«Κατὰ τῶν Ἑλλήνων τρέξε ζωηρὸς καὶ θαρραλέος·
'Ἐκστρατεύσας ὁ Σελήμης ἔς τὴν ὠραίαν Βοιωτίαν,
Παντοῦ ἔνθα ἂν διήλθεν, ἔσπειρε πανολεθρίαν,
Μὲ τοὺς Ἄλθανοὺς του τρέχει,
Καὶ κατόπιν ὁ Βρυώνης εἰς τὸ βῆμα του προσέχει.

Ἵ τοῦ Καρπενησίου φθάσας τὴν ὠραίαν πεδιάδα,
"Ἐβλεπε κατ' ὄναρ νίκας, δούλην πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα,
'Ἄλλ' ὁ Βότσαρης, Τζαβέλλας, παραχρῆμα ἐκστρατεύουν,
Κὶ ἐν μιᾷ νυκτὶ τὰς πλείστας τῶν σκηνῶν του κυριεύουν.
'Ἐκεῖ ἔπεσεν ὁ Μάρκος μέγας τῆς Ἑλλάδος στύλος,
'Ἐκεῖ ἀπεθανατίσθη τῶν μαχῶν ὁ θερμὸς φίλος,
Ὁ τρομάξας τὴν Τουρκίαν,
Εἰσπηδῶν αἰεὶ ξιφῆρης εἰς τὰ στίφη τῆς μ' ἀνδρείαν.

Παντοῦ ἔτρεχεν ὁ Ἕλληνας τῆς δουλείας τὰς ἀλύσεις.
Νὰ συντρίψῃ τὰς βαρείας, ὃν ἐθαύμαζεν ἡ Δύσις·
'Ὁ Ἑλλάς! ἔς τὸ ἔκλαμπρόν σου παρελθὸν τόσων αἰώνων,
'Ανατρέχοντα τὰ τέχνα φιλελλήνων ἀπογόνων,
Νέος ποιητῆς, ὁ Βύρων, ἔδραμεν ἐξ Ἀλβιῶνος
Εἰς τὸ θέατρον ἀνίσου καὶ πρωτοφανοῦς ἀγῶνος,
Ἄρηνίριλος, ὠραῖος,
Τῆς ἐλευθερίας ψάλλων ἄσματι ὡς ὁ Φερραῖος.

Προμαχών, Ἡρώϊς Κρήτη, μέγας τοῦ ἀγῶνος ἦσσο,
Κ' ὑπ' ἀθρόων πολεμίων ὄλενὲν ἐπαπειλεῖσο·
Ὁ Τομπάζης ὁ ἐξ Ὑδρας ἦλθε νὰ σ' ἐνδυναμώσῃ,
Καὶ μικρὰν ἐπικουρίαν ἔς τοὺς ἀγῶνάς σου νὰ δώσῃ.
Εἰς τὸν ὄρμον τῆς Κισσάμου πελαγοδρομῶν ἀράζει,
Καὶ ἐπτακοσίους ἄνδρας ἔς τὴν ξηρὰν ἀποβιβάζει,
Ἦς τὸ φρούριον ἠλώθη,
Εἰς Χανία δ' ἡ φρουρά του μὲ συνθήκην διεσώθη,

Ἦς τοῦ Σελήνου δὲ κάκειθεν ὁ στρατὸς τὰς πεδιάδας
Τρέξας, ἔδειξε τὰ στήθη ἔς τῶν ἐχθρῶν τὰς μυριάδας.
Τροπαιοῦχος προχωρήσας ἔφθασεν εἰς τῆς Κανδάνου
Τὰς κοιλάδας, ἔνθα εὔρε νέα στίφη τοῦ τυράννου.
Φαιδρ' ἀνέτελλεν ἡμέρα, διεγέλα ὁ ὀρίζων,
Τείνας δὲ τὸ βλέμμα πέριξ τὸ γοργὸν καὶ σπινθηρίζον,
Πρὶν εἰσέτι ἀριστήσῃ,
Τὰς σκηνὰς τῶν πολεμίων ἔδραμε νὰ ἐκπορθήσῃ.

Εἰς τὴν πρώτην ἐφοδὸν του τὸν ἀντέκρουσαν μ' ἀνδρείαν,
Κρητὲς Τοῦρκοι, βοηθοῦντες τὸν ἐχθρὸν ἔς τὴν ἐκστρατεῖαν
Ἐφοδὸν δευτέραν ὁμῶς καὶ παράτολμον ποιήσας,
Γαῦρος νικητὴς ἐξῆλθε πολλὰ πτώματα πατήσας,
Καὶ τὰ λείψανα διώξας τῶν ἐχθρῶν τῆς ἐπαρχίας,
Ἐπνευσεν ἡ ζωογόνος αὔρα τῆς ἐλευθερίας,
Ἰερεῖς συλλειτουργοῦσι,
Καὶ τὸν χορηγὸν τῆς νίκης Ὑψιστον εὐχαριστοῦσι.

Μ ὄσσην μήτηρ χαρὰν βλέπει τὸν υἱὸν ν' ἀναρραΐζη
Πρὸ μικροῦ ψυχορραγοῦντα, λέξιν μίαν νὰ φελλίτζη,
Καὶ τὸ βλέφαρόν της δάκρυ, διαυγές, γλυκύ, σταλάζει,
Τὰς δὲ χεῖρας ἀνυψοῦσα τὸν Πανάγαθον δοξάζει·
Αἴφνης ὁμως, ἂν ἐνσχύψῃ ἀχλὺς νέα τοῦ θανάτου,
Τὴν ζωὴν ἐπαπειλοῦσα τοῦ μονογενοῦς φιλτάτου,
"Ὡ! ἀθρόα τὴν ψυχὴν της,
Μαύρη λύπη κατακλύζει καὶ μαραίνει τὴν ζωὴν της.

Τόσσην, Ἑρῶεις, ἠσθάνθης σφάξασα παντοῖα στίφη,
Τὰ καθημαγμένα θεῖτα μόλις εἰς τὰς θήκας ξίφη·
Ἐλευθέρα σχεδὸν ἦσο, βλέπουσα τὰ τρόπαιά σου,
Καὶ ἐγγίζοντα τὸ τέρμα τ' ἀπερίγραπτα δεινά σου,
"Ὅτε νέος ἐχθρὸς αἴφνης ἐξ Αἰγύπτου ἐπεφάνη,
Κι' ὡς ἀκρις τὸ ἔδαφός σου τὸ κλεινὸν καταλαμβάνει.
Σφάζων καὶ αἰχμαλωτίζων,
Καὶ τὰς φοινικὰς μαχαίρας εἰς τὰς πέτρας ἀκονίζων.

"Ὡς ὁ λυσσαλέος λύκος ζητεῖ αἷμα νὰ ροφήσῃ,
"Ἐτρεχε τὰς τῶν ἀόπλων σάρκας νὰ καταξεσχίτῃ.
Μίαν μόνην ἀνεπαύθη ὁ ἐχθρὸς, μίαν ἡμέραν,
Ἐορτάζων τοῦ Μωάμεθ τὴν γενέθλιον ἐσπέραν,
Ἐν χωρίῳ Ἀμουργέλαις συμπλακέντες ἐν τῇ μάχῃ
Οἱ ὀλίγοι σου ὀπλῆται, ὑπεχώρησαν ἐν τάχει,
Πανταχοῦ τὸν ὀλεθρόν σου
Ἐβλεπες, κι' ἀπηλπισμένον τὸν στενάζοντα λαόν σου.

Σφαῖρα εἰς τὸν Χουσεῖνην δὲν σοὶ ἔμεινε νὰ ρίψῃς,
Οὔτε ἔνδυμα τὰ μέλη τὰ ριγοῦντα νὰ καλύψῃς,
Κ' εἰς ἀνακωχὴν τῶν ὄπλων ἀκουσίως ὑπετάγῃς,
Ἄφοῦ πλέον οὔτε ἄρτος δὲν σοὶ ἔμεινε νὰ φάγῃς.
Πρὶν δ' ἀποσυρθῆς ἔς τὰ ὄρη ἔπεμψας εἰς Ἑλλάδα
Μίαν ἐκ γυναικοπαίδων τεθλιμμένην μυριάδα·

Ἡ Ἑλλάς τὴν προστατεύει,
Καὶ κατὰ τοῦ Αἰγυπτίου θαρσαλέα ἐκστρατεύει.

Τοῦ Σουλτάνου ἡ καρδία ὑπεράγαν κατενύγη,
Ὅταν τῆς καταστροφῆς σου τὰς ἐπιστολάς ἀνοίγει,
Κ' εἰς τὸν Βόσπορον μεγάλη διετάχθη φωταψία,
Κ' ἔχαιρον αἱ δύο ὄχθαι ἡ Εὐρώπη καὶ Ἄσια,
Ἄλλ' ἐστέναζεν ὁ Ἕλλην τὴν ἀνακωχὴν ἀκούσας,
Μὲ πικρὸν τὰς παρειάς του δάκρυον δουλείας λούσας,
Ὅστις χεῖρας ἔς τὸν θεόν του
Ἄνουφώσας παρεκάλει νὰ πατάξῃ τὸν ἐχθρόν του.

Τῶν Ὀσμάνων ὁ Μονάρχης ἔβλεπε μὲ θυμηδίαν
Ἄπὸ τὰ Ἀνάκτορά του τὴν μεγάλην φωταψίαν.
Μέχρι τοῦ μεσονυκτίου περιέστρεφε τὸ βλέμμα,
Παίζων ἐπὶ τῶν δακτύλων κομβολόγιον ἡρέμα.
Πρὸς τὰ δεξιὰ, ρεμβάζων, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν του,
Καὶ εἰς τὴν λευκὴν, νυστάξας, τὴν στηρίζει κίδαριν του,
Κλείσας δὲ τὸ βλέφαρόν του,
Ἄρειμάνειον γυναῖκα βλέπει εἰς τὸ ὄνειρόν του.

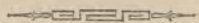
Ἐπὶ τὴν ὠραίαν κεφαλὴν τῆς κράνος Ἄρεως ἐφόρει,
Καὶ πρὸς τὸν ἀνακλινητῆρα τοῦ Μαχμούτη ἐπροχώρει,
Αἱματόφυρτα σημεῖα ἔστιζον τὸ ἔνδυμά της,
Διελύοντο δ' εἰς κρίκους εἰς πᾶν βῆμα τὰ δεσμά της·
Μὲ γνωρίζεις ποία εἶμαι; τύραννε, τῷ εἶπ' ἐκείνη,
Καὶ τὸ σκῆπτρόν του λαβοῦσα εἰς τὰς χεῖράς της ἐκίνηει,
Καὶ τὸν βάρβαρον πατάσσει,
Τοὺς ἀγρίους χαρακτῆρας τοῦ προσώπου του αἰμάσσει.

ΚΡΗΤΗ, μιαρέ, καλοῦμαι, θυσιάζω τὸν στρατόν σου,
Καὶ πυρκαϊὰν ν' ἀνάψω ἤλθον ἔς τὸ ἀνακτορόν σου.
Ἄλυσίδετον μὲ ἔχεις δύο ἡμισυ αἰῶνας,
Πλὴν μὲ συνεχεῖς, θηρίον, θά σέ τιμωρῶ ἀγῶνας.
Εἰς λεπτὰ θρύμματα λάβε τὸ παμμυαρόν σου σκῆπτρον,
Ὅμοιον ἢ οἰκουμένην δῆμιον δὲν εἶδε πληκτρον,
Δι' αὐτοῦ, ἵνα πατάξης
Ἡβουλήθης τόσα ἔθνη κ' ὑπ' αὐτὸ νὰ ὑποτάξης;

Ἴδὲ ὅμως ποῖον τέλος ἔλαβεν ἐνώπιόν σου.
Κι' ὠχρηῖ νῦν ὑπὸ φόβου, τύρρανε, τὸ πρόσωπόν σου.
Ἦλθε πλὴν, ἦλθεν ἡ ὥρα καὶ ὀφείλεις ν' ἀποθάνῃς,
Καὶ ν' ἀπέλθῃς ὡς ὁ χρόνος ὁ μακρὸς ποῦ μ' ἐτυράννεις,
Ἄν ἔς τὴν ἤδη φωταυγοῦσαν τῶν ὀχθῶν φωτοχυσίαν
Δὲν ἐκόρεσας τὸ βλέμμα ἀτενίζων τὴν Ἀσίαν,
Ἐσχατον σοὶ φέρω φόρον,
Λάβετον! λούσθητι, τέρας, ἔς τὴν πυρὰν τῶν Ἀνακτόρων.

Εἶπε, καὶ τὸ πῦρ σκορπίζει ἔς τῆς αἰθούσης τὰς γωνίας,
Ὁ Μαχμούτης δ' ἐν τῷ μέσῳ φόβου καὶ ἀπελπισίας
Ἐξυπνᾷ ἔντρομος ὄλος, φάσμα βλέπων σκυθρωπάζων
Καὶ τοὺς θυρωροὺς καὶ σκλάβους εἰς τὴν αἶθουσαν του κράζων,
«Τρέξατε, νερόν, φωνάζει, χύσατε, ὅπως σωθῶμεν,
«Κινδυνεύομεν ἀπόψε ζῶντες ὧδε νὰ καῶμεν,
«Νὰ αὐτὴν, συλλάβετε τὴν!!
«Τὴν Γκιοούρισαν, ποῦ φεύγει, καὶ μ' ἀλύσεις δέσατέ τὴν.»

Οἱ θορυβηθέντες σκλάβοι οὐδὲν βλέποντες, ἠπόρουν,
Τὸ θολὸν δ' ἐκείνου βλέμμα μετὰ τρόμου ἐθεώρουν.
«Πῶς; μὲ βλέπετε ἀκόμη; ἀπειθεῖς; πάντας θὰ σφάξω,
Μεληδὸν τὰ σώματά σας ὡς ἡ τίγρις, θὰ σπαράξω.»
Καὶ λαβὼν τὴν κρεμαμένην σπάθην νὰ τοὺς ἀπειλήσῃ,
Προχωρεῖ, μόλις δὲ μαῦρον ἔς τὸν λαιμὸν εἶχε κτυπήσει,
Ὅτε ἄφαντος ἐκείνη
Γεναμένη, τὸν Μαχμούτην εἰς κατάπληξιν ἀφίνει.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΣΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΠΛΕΥΣΑΣ ὁ χουσεῖν Βέης, ὁ Αἰγύπτιος εἰς Κάσσον
Καὶ κατὰ τῆς πόλεως τῆς στόλον μέγαν παρατάσσων,
Ἐφοδὸν ποιεῖ ἀγρίαν κατ' ἐκείνης μανιώδη,
Ἐστὴν ἐμφάνισιν δ' ἡ νῆσος τοῦ ἐχθροῦ τὴν κινδυνώδη,
Στῆθος γαῦρον ἀντιτάσσει, ἀλλ' ἐν μέσῳ εὐρεθεῖσα
Πυρῶν δύο, κ' ὑπὸ τούτου κατὰ κράτος νικηθεῖσα,
Τὸν μικρὸν τῆς καταστρέφει
Στόλον, κ' εἰς Ψαρρῶν τὴν νῆσον προσοχὴν ὁ Τούρκος σρέφει.

Παμπληθεὶς βαρβάρων νῆες τὰ Ψαρρὰ πολιορκοῦσι
Καὶ μ' ἀπόβασιν ἀγρίων ὀρδῶν ταῦτα ἀπειλοῦσι·
Ἐπὶ τὴν ἐμφάνισίν των πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἐκινήθη,
Ἄπαράσκευος πλὴν οὔσα κατὰ κράτος ἐνικήθη,
Ὁ Χοσρὲφ περὶ τὴν πόλιν πυροβολισμὸν ἀρχίζει,
Καὶ τ' ἀνέτοιμά της σκάφη ἐν βραχεῖ διασκορπίζει,
Καὶ τὴν νῆσον ὑποτάσσει,
Ἦτις ὅμως ἔς τοὺς ἀέρας πληθὺν Τούρκων ἐκτινάσσει.

Περὶ Σάμον εἶτα πλέων τοῦ ἐχθροῦ ὁ μέγας στόλος,
Παρευθὺς τὸν ἀντικρῦζει ὁ Κανάρης ὁ πυρπόλος.
Μὲ πυρπολικὸν ὁ ἦρωσ μίαν του φρεγάταν καίει,
Κι' εἰς τὸ κῦμα τῆς Μυκάλης κατ' αὐτοῦ ἀντιπαλάξει,
Ῥαφαηλῆς καὶ Βατικιώτης, δεξιοὶ κι' αὐτοὶ πυρπῶλοι
Ἐκαυσαν ἑτέρας δύο, τῶν δὲ οὐρανῶν οἱ θόλοι
Ἐλαμψαν ὡς ἐν ἡμέρᾳ,
Κι' ὡς πτηνὰ ὠφθῆσαν ναῦται πρὸς στιγμὴν εἰς τὸν ἀέρα.

Μὲ ἑπτακισχιλίους Τούρκους ὁ Περκόφτσαλης κατῆλθε
Εἰς Ἀμπλιανὴν ἀφ' ὅπου ἠττηθεὶς κακῶς ἀπῆλθε
Ὁ δὲ Πανουργιᾶς μεγάλα χαρακώματα ὑψώνει,
Τὸν Ἀβδουλαμποῦτ φανέντα, ἐν ῥοπῇ κατατροπώνει·
Ἡ ἑλληνικὴ ἀνδρία τοὺς βαρβάρους ἀντικρούει,
Κι' εἰς τὸν ῥοῦν τοῦ αἵματός των τοὺς ἡμίσεις ἐχθροὺς λούει.
Ὅτ' ἐν Μαρθῶνι ἄλλην
Νίκην ἤρατο ὁ Γκούρας κατὰ τοῦ Ὁμέρ μεγάλην.

Ὁ δαφνοστεφής Μιχαύλης τοῦ Μεχμέτ Ἄλῃ τὸν στόλον
Πλέοντα πρὸς τὴν Ἀσίαν, ἔτρεψεν εἰς φυγὴν ὄλον.
Θεοχάρης, Βατικιώτης, νῆας δύο πυρπολοῦσι,
Καὶ πολλὰς τῶν φορτηγίδων οὔτοι λαφυραγωγούσι.
Ἐξώθεν τῶν Καραμπόρνων ποιοῦν νέαν ναυμαχίαν,
Ἐνθα καὶ ὁ Καλογιάννης ἔκαυσεν ἡμιολίαν,
Κι' ὁ κλεινὸς τῶν Ψαρρῶν ναύτης,
Ὁ Νικέδημος ἑτέραν, ἔκαυσεν ὁ στολοκαύτης.

Μὲ τὰ στίφη τῶν Ἀράβων ὁ Βραήμης προχωρήσας
Εἰς χωρίον Κεραμῦδι τινὰς Ἑλλήνας νικήσας,
Ἐστρεψε τὴν προσοχὴν του πρὸς τὴν νῆσον Σφακτηρίαν,
Ἐνθα Τσαμαδὸς καὶ ἄλλοι ἔπεσαν! πλὴν θαυμασίαν
Ἦρατ' ὁ Σαχτούρης νίκην, τόσας νῆας διασπάσας,
Κεραυνοβολῶν ἐκεῖνας, ἀσινὴς σχεδὸν περάσας,
Ἦ τῶν ἐθνῶν τὴν ἱστορίαν
Ἐνδοξὸν τοιαύτην νίκην, τίς ἀνέγνω παρομοίαν;

Νικητὴς ὁ Ἰβραήμης καὶ τοῦ Νεοκάστρου ἤδη,
Ἐτερον ὑπὸ Μιχαύλη θαῦμα ἔμελλε νὰ ἴδῃ.
Περὶ Καφηρέα πλέων ὁ Σαχτούρης, συνηντήθη
Μὲ τὸν στόλον τοῦ τυράννου δὲν ἐκεῖ ἐξεδικήθη.
Καὶ Ματρόζος καὶ ὁ Μπούτης καὶ Μοσιζοῦ ἔστην ναυμαχίαν
Ἐκαυσαν δίκροτον ἓνα καὶ ἡμιολίαν μίαν,
Καὶ προσήγαγον δεσμίας
Φορτηγίδας τρεῖς, φερούσας τὴν σημαίαν τῆς Αὐστρίας.

Τὴν ὠραίαν ὃ Βραήμης κυριεύσας Ἀρκαδίαν
Προχωρεῖ εἰς Μανιάκι, ἀλλ' ὃ Φλέσσας μὲ ἀνδρείαν
Τὰς ἐφόδους τῶν βαρβάρων μόνον μὲ τριακοσίους
Πολεμήσας ἀποκρούει, σφάξας δὲ ἑξακοσίους,
Ἐπεσεν ὃ κλεινὸς ἥρωσ εἰς τῆς μάχης τὸ πεδίον,
Ὅταν δ' ὃ Βραήμης εἶδε τὸν νεκρὸν του εἰς φορεῖον,

Εἰς τοῦ ἀθλητοῦ τὸ πτώμα

Μετὰ θαυμασμοῦ ὃ Τοῦρκος ἐνητένισε τὸ ὄμμα.

Πρὸς τὴν Τρίπολιν ὀδεύων, ὃ Κολοκοτρώνης τρέχει,
Τὴν Πολιανὴν δ' εὐθέως ὃ ἀτρόμητος κατέχει,
Καὶ ἐκεῖσε περιμείνας μ' εὐαρίθμους τὸν προσβάλλει,
Πᾶσα δὲ βριθθεῖσα σφαῖρα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ δὲν σφάλλει,
Κι' ὃ γενναῖος Ὑψηλάντης εἰς τοὺς Μύλους τοῦ Ναυπλίου,
Τὸν ἀντέχρυσεν ὃ ἥρωσ, ἀλλὰ νέαι Αἰγυπτίου,

Στρατιαὶ τὴν πεδιάδα

Ἐ πλημμύρισαν εὐθέως ἀπειλοῦσαι τὴν Ἑλλάδα(10).

Ἡ τοῦ Πέλοπος, φεῦ! νῆσος εἰς δεινὴν περιελθοῦσα
Θέσιν, ἐπὶ τῆς καρδίας πολλὰ τραύματα λαβοῦσα,
Παραινεῖ τοὺς ἀδελφούς τῆς Κρήτας ἐν βραχεῖ νὰ πλεύσουν
Κι' εἰς τὸ φρούριον Γραμβούσης πέριξ νὰ στρατοπεδεύσουν.

Ὅκτακόσιοι ἐπλῆται τρέξαντες τὸ ἐκπορθοῦσι,

Κι' ἔφοδον ἔς τὸ τῆς Κισσάμου οἱ ἀτρόμητοι ποιοῦσι,

Ἐφοδον ἀετῶν δίκην,

Εἰς ἡμέραν μίαν μόνην ἄραντες διπλὴν τὴν νίκην,

Ἐστὸν λιμένα τῆς Αἰγύπτου τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ τὸν στόλον,
Ὁ ἀήττητος Κανάρης βουληθεὶς νὰ καύσῃ ὄλον,
Ἐκ τῆς ἀτρομήτου Ὑδρας μὲ πυρπολικὰ ἐκπλέει,
Ναῦται τὸν παρηκολούθουν ζωηροὶ καὶ ῥωμαλέοι.
Ἐπροσθεν τῶν Ἀνακτόρων, ὡς ὁ τολμηρὸς ἀφίχθη
Πρὸς τὰς Τουρκικὰς τριήρεις τὰ ἰθύνει καὶ ἠνοίχθη,
Δίψ χερσαίαις πλήν φουσησας,
Τὸν σκοπὸν του ματαιώνει λύπην εἰς αὐτὸν ἀφῆσας.

Βλέπων ὁ ὦμος Βραήμης μὲ μεγίστην ἀπορίαν
Τοῦ κλεινοῦ Μεσολογγίου τὴν τριπλῆν πολιορκίαν,
Πλησιαίζει τὸν στρατάρχην καὶ τὸν ἐρωτᾷ, «ὅποιας
«Ἄχρι νῦν νὰ τὸ ἀλώσης δοκιμάζεις δυσκολίας;»
«Μυριάδων στρατοῦ ἄρχεις, μηχανὰς καὶ στόλους ἔχεις,
Εἰς τὴν δόξαν πλήν τοῦ κράτους οὐδαμῶς βλέπω προσέχεις»
«Δὸς ἐμοὶ τὴν ἀρχηγίαν,
«Καὶ ἐγὼ τὸ ὑποτάσσω εἰς δέκαπενθημερίαν.»

«Λάβε τὴν, ὦ Ἰβραήμη, ἀδελφέ, πλήν θαρρῶ σφάλλεις,
«Μ' Ἕλληνας θὰ πολεμήσης τὸν καιρὸν μὴ ἀναβάλλης,
Ἄμφιβάλλω, ἂν εἰς μῆνας ἢ καὶ χρόνους τοὺς νικήσης,
«Εἶθε νὰ ψευσθῶ! ἀλλ' ὅμως ἐνωρὶς θὰ ἀπαυδῆσης
Ἄρχηγὸν σ' ἀναγνωρίζω καὶ συμπράττω εἰς τὸν σκοπόν σου,
«Μάτην ὅμως θ' ἀπωλέσης περίξ τούτου τὸν στρατόν σου.
Πρόσεχε δ' ὅπου πατήσης
Εἰς ἠφαίστειον μὴ λάβαν ἐξαπίνης ὀλισθήσης.

Πορευθείς ὁ Ἰβραήμης τὸν βομβαρδισμὸν ἀρχίζει,
Κι' εἰς τὰ χαρακώματά των τοὺς στρατοὺς διασκορπίζει.
Ἄφηφῶν πλὴν ὁ Τσαβέλλαστὴν βροχὴν σφαιρῶν παντοίων,
Ἐξορμᾷ μ' ὀλίγους ἄνδρας καὶ τὸ θάρρος παραλύων
Τοῦ ἐχθροῦ, δίκην προβάτων τοὺς στρατοὺς του κατασφάζει,
Καὶ τοὺς Βέηδες Πασάδες μὲ τὴν τόλμην του τρομάζει.
Τὸν δὲ Κιζουταχὴ πληγώσας,
Ἐπὶ χαρακώμα' του στρέφει τοὺς σκοποὺς του ματαιώσας.

Μετὰ θαυμασμῶς τὰ πάντα, ὅσα ἤκουεν ἐκ φήμης,
Εἶδε μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς του ὁ παχύσαρκος Βραήμης,
Κι' εἰς τοῦ Κιζουταχὴ μετέβη νὰ τὸν εἶδῃ πληγωθέντα,
Κι' ὑπὸ τοῦ θανάτου μόλις χαιρετᾷ διασωθέντα,
«Κιζουταχὴ τῷ λέγει, ποῖσι, ἤρωες μᾶς πολεμοῦσι ;
Δὲν μοὶ λέγεις ἕως πότε τὴν ζωὴν μας θ' ἀπειλοῦσι ;
Ἄλλ' ἐγὼ θ' ἀποφασίσω.

«Στάς ἐπάλξεις τοῦ φρουρίου ν' ἀποθάνω ἢ νὰ ζήσω»

«Μετὰ τοῦ γαμβροῦ μου Βέη Χουσεῖν θὰ ἐφορμήσω
«Εἰς τὰ χαρακώματά των τοὺς ἀντάρτας νὰ κτυπήσω.
«Ἄν δ' ὁ ὕπνος τοῦ θανάτου ἐκεῖ μ' εὔρη καὶ πατήσῃ
«Εἰς τὸ πτώμα' μου ὁ Ἕλληνας, τὸ Δοβλέτ θὰ μὲ τιμήσῃ
«Εἶνε ἐντροπή μας πλέον, Κιζουταχὴ, νὰ μᾶς πατάσῃ
«Ἡ λιμώττουσα φρουρά του καὶ τὰ στήθῃ ν' ἀντιτάσῃ.
Εἶθ' ὁ Κιζουταχὴς τῷ λέγει,
«Ἄφοῦ ἡ πεποιθήσίς σου τὴν ψυχὴν σου καταφλέγει.

Τοὺς στρατοὺς του καὶ τοὺς σόλους ἐν βραχεῖ παρασκευάσας
Καὶ τὸ φρούριον ὁ Τοῦρκος πῶς θ' ἀλώσῃ σχεδιάσας,
Προχωρεῖ, τὸ περιζώνει, μετὰ δισταγμοῦ προβαίνει,
Κι' εἰς συνθήκας καταφεύγει, ἀλλ' ὁ Ἕλλην ἐπιμένει.
Μετὰ τῶν Ἀράβων φθάνει σκεπτικὸς κι' ὁ Χουσεΐνης
Σμερδαλέον πῦρ ἀρχίζει, δίξυγον δ' ὁ Ἰβραήμης,
Ἢ φρουρὰ πλὴν τῶν Ἑλλήνων,
Σφαίρας ἔοριπτεν εὐστόχους εἰς τὰς φάλαγγας ἐκείνων.

Φοβερὰ συνήφθη μάχη ἑκατέρωθεν ὁποῖα,
Ἄπο κτίσεως τοῦ κόσμου δὲν ἐφάνη παρομοία!
Ἐδῶ ἔβλεπες ἔς τὴν λίμνην πτώματα νὰ ἐπιπλέουν,
Παρεκεῖ τὸν Χουσεΐνην, συμπολεμιστὰς νὰ κλαίουν.
Τῶν ὄπλαρχηγῶν ἐνίοις κατὰ γῆς ἐξηπλωμένους,
Ἀραβὰς χιλίους περίξ εἰς τὸ αἶμα κυλισμένους,
Τὸν Θεὸν ὁ Ἕλλην ὕμνει,
Τὴν πληθὺν πτωμάτων βλέπων φερομένων ἐν τῇ λίμνῃ.

Μάτην ὄμως, φεῦ! ἀπέβη ἡ χαρὰ τῆς λαμπρᾶς νίκης,
Τοὺς πολεμιστὰς ὁ βλέπων κατεπλήσσετο ἐκ φρίκης.
Πάντες εἶχον καταντήσει σκέλεθρα ὑπὸ τῆς πείνης,
Τὴν ἐπιμονὴν δ' ἀφέντες τῆς ματαίας των ἀμύνης,
Τολμηρὰν ποιῶσι νύκτωρ ἔξοδον πάντες ξιφῆρεις,
Εἰς τὸν θόρυβον δ' ἐκείνων ὁ Βραῆμ ξυπνᾷ φρενήρης,
Τὰς ἐγερτηρίου κρούει
Σάλπιγγας, ὅτε ἔς τὰ περίξ ἤχους σπαθισμῶν ἀκούει.

Τοὺς ἐγρηγορότας Τούρκους ἢ φρουρά ἢ ἐξεληοῦσα
"Εσφαξε ἔς τὰ πυκνὰ σκότη καὶ εἰς πτώματα πατοῦσα,
Μὲ ὄρμην ὡσεὶ χειμάρρου βεῦμα, μέσῳ μυριάδων
Τρόμον σπέρουσα διήλθε τόσας φάλαγγας πασάδων.
Μετὰ λύπης ὁ Βραῆμης τὴν φορὰν τοῦ ἐθεώρει,
Εἰς τὰς ἀνοικτὰς πλὴν πύλας τοῦ φρουρίου ἐπροχώρει.
Εἰσελθὼν δὲ χαρᾶς πλήρης,
"Εσφαξε γυναῖκας, παῖδας, ἀδυνάτους καὶ κλινήρεις.

Ῥὶν τὸ ξίφος ὄμως θέσῃ τὸ θηρίον εἰς τὴν θήκην
"Απροσδόκητον ἠσθάνθη αἴφνης μ' ἀπορίαν φρίκην,
Πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ εἶχον ὑπονόμεους ἐτοιμάσει,
Μόλις δ' εἶχε πρὸς ἐκεῖνας ὁ στρατὸς τοῦ πλησιάζει,
"Οτε φοβερὰ ἠκούσθη ἡ βροντὴ τοῦ ἠφαιστείου,
"Ἐκτινάξαντος ἀπείρουσ "Αραβας τοῦ Αἰγυπτίου,
Μετ' αὐτῶν δὲ συνετάφη
Καὶ πληθὺς γυναικοπαίδων ἔς τοῦ φρουρίου τὰ ἐδάφη.

Πένθος ζοφερὸν καθ' ἑλὴν διεχύθη τὴν Ἑλλάδα,
Εἰς τὴν κρίσιμον δ' ἐκείνην τῆς πατρίδος ἀποφράδα
"Εποχὴν, ὑπὸ Ζαΐμην συνεστήθη ἐξουσία,
Καὶ συνέλευσις συνῆλθε ζωηρὰ καὶ δραστηρία
Πρόγραμμα τὴν πάλιν μόνον ἔχουσα μέχρι θανάτου,
Τὴν καταστροφὴν ποθεῖσα τοῦ Βραῆμ τοῦ ὠμοτάτου,
"Οστις πρὶν ὑποδουλώσῃ,
Τὴν Ἑλλάδα, ἠβουλήθη εἰς τὸ πῦρ νὰ παραδώσῃ.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΣΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΜΕΤΑ τὴν Μεσολογγίου πτώσιν ὁ Βράχης χαίρων,
Πρὸς τὸν Ἄλμυρον τῆς Μάνης ἑπτακισχιλίους φέρων,
Κατ' αὐτῆς νὰ πολεμήσῃ θαρσαλέος ἐπροχώρει,
'Ἄλλ' ἀποκρουσθεὶς πολλάκις μὲ ζημίας ὑπεχώρει·
Στρατιὰν εἰς τὸ Δηρόν τῆς πέμψας ν' ἀντιπερισπάσῃ
Τοὺς δρεσβίους ἄνδρας μόλις εἶχε πλησιάσει,
Αἱ καλάι δρεπανηφόροι
Τὴν ἐθέριταν γυναῖκες καὶ πρεσβῦται ξιφηφόροι.

Μετὰ μυριάδων δύο ἐκ τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος
Τρέχ' ὁ Κιουταχῆς αἰσθμαίνων εἰς τὴν πόλιν τῆς Παλλάδος.
Πυροβολισμὸν ἀρχίσας κατ' αὐτῆς τὴν κυριεύει,
Καὶ πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν τῆς ὑπερήφανος ὀδεύει.
Τὸν ἀντέκρουσεν ὁ Γκούρας, φονευθεὶς κατὰ τὴν πάλην,
Ὅστις ὅμως ἔς τοὺς ἀπίστους θραῦσιν ἔκαμε μεγάλην,
Καὶ ἑτέραν μ' ὑπονόμους,
Ἐκαμεν ὁ Χορμοβάτης Κώνστας εἰς τοὺς παρανόμους.

Τῶν ἐν Ἀκροπόλει ὄντων εἰς στενήν πολιορκίαν
Κριεζώτης καὶ Μαμούρης καὶ Τσουρᾶς μὲ εὐτολίμῳ
Εἰσελθόντες, τῶν βαρβάρων ἀντικρούουν τὰς ἀνόδους
Καὶ τὰς πέριξ ματαιοῦσι συνεχεῖς αὐτῶν ἐφόδους,
Καὶ Φαβιέρος ὁ φιλέλληνας μετ' ἀνδρῶν πεντακοσίων,
Φέροντες ἐπὶ τῶν ὤμων ὕλας πολεμοφοδίων,
Τὴν φρουρὰν ζωογονοῦσι,
Καὶ ἐκ τῶν ἐπάλληξεν τῆς τοὺς βαρβάρους πολεμοῦσι.

Ὁ ἀνδρεῖος Καραίσκος πρὸς τὰς Θήβας ἐκστρατεύει,
Μαθὼν δὲ ὅτι ἐν σώμα Ἀλθανῶν στρατοπεδεύει
Μέλλον ἐκ τῆς Ἀραχώθης εἰς τὰ Σάλωνα νὰ φθάσῃ,
Τὰ στενὰ καταλαμβάνει ἵνα μὴ αὐτὸ περάσῃ,
Πῦρ κατὰ τὴν ἀφιξίν του ἀδιάκοπον ἀρχίζει,
Τὸν Μουστάμβειν πληγώνει καὶ τοὺς Ἀλθανοὺς σκορπίζει,
Καὶ τὸ τρόπαιόν του στήσας,
Ἐτρεξεν εἰς Τουρκοχώρι τοὺς ἐχθροὺς ἐξαφανίσας.

Φθάσας ὁ Συνταγματάρχης Βούρβαχης ἐκ τῆς Γαλλίας,
Εἰς Καματερόν προῦχώρει διελθὼν ἐκ τῆς Χασίας·
Καὶ ὁ Γόρδων ὁ φιλέλληλην εἰς τὸ Φάληρον ἀπέβη,
Ἄλλ' ὁ Κρουταχῆς ταχέως μὲ ἰππέας ἐκστρατεύει,
Καὶ τὸν Βούρβαχην τυχόντα μετ' ἀνδρῶν τριακοσίων
Τὸν προσβάλλει ἐξαπίνης εἰς ἀπέραντον πεδῖον,
Ἄλλ' ὡς ἦρωσ πολεμήτας
Ίίπτει, τὴν Κεφαλληνίαν ὁ υἱὸς αὐτῆς κλείτας.

Εἰς τὸν Πειραιᾶ κάκειθεν καὶ τὴν Μουνηχίαν τρέχει,
Ἄλλ' ὁ ἦρωσ Καραίσκος τὰς κινήσεις του προσέχει.
Φθάσας εἰς τὸ Κερατσίνι ἐν μετόχιον προσβάλλει,
Ἄλλ' ἐκεῖσε πεισματώδης φοβερὰ συνήφθη πάλη,
Ἐνθα τέλος ἀπεκρούσθη εἰς τὸ θέατρον ἀφήσας
Τοῦ πολέμου ἐχθροὺς πλείστους, κ' εἰς αἰσχρὰν ὑποχωρήσας
Φυγὴν, ἄφησεν ἀτάφους
Ἵπὲρ τοὺς Τριακοσίους ἐπὶ τοῦ κλεινοῦ ἐδάφους.

Σπεύδοντας τοῦ Λόρδου Κόχραν τὸν Φαβιέρον ἵνα σώσῃ
Ἀπὸ τὴν πολιορκίαν, κ' εἰς τὸν Κρουταχῆ νὰ δώσῃ
Τῆς στρατηγικῆς του τόλμης, μάθημα, γνώμην προτείνει
Εἰς τὸν Τσούρτσο καὶ Καραίσκον, εἰς ἣν ὅμως οὐδεὶς κλίνει,
Ἴνα σύμπας ὁ στρατός των μετὰ θάρρους ἐφορμήσῃ
Τὴν μικρὰν πολιορκίαν Ἀκροπόλεως νὰ λύσῃ,
Ἄλλ' ὁ Τσούρτσο τῷ ἀντιτείνει,
Ὁ δὲ ἦρωσ Καραίτκος ἄλλο σχέδιον προτείνει.

Ἐπιμένοντος τοῦ Κόχραν ὅτι θέλει ἀποπλεύσει,
Ἐὰν μὴ ὁ Καραίσκος παραχρῆμα ἐκστρατεύσῃ,
Ἵπὸ δέ τινων Ἑλλήνων ἐν τῷ μεταξύ δοθείσης
Ἀφορμῆς κατὰ τῶν Τούρκων, συμπλοκῆς δὲ συναφθείσης
Ἐπιππος ὁ Καραίσκος τρέχει νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ,
Μόλις δὲ ἀνοιξάσῃ χεῖλη πρὸς αὐτοὺς νὰ ὁμιλήσῃ

Σφαῖρα ΕΠΙΚΑΤΑΡΑΤΟΥ

Τὸν πληγώνει, καὶ ὁ ὕπνος τὸν ἀρπάζει τοῦ θανάτου.

Ἄνευ στρατηγοῦ τὰ στίφη τῶν Ἑλλήνων θορυβοῦσι,
Κῆ ἐν μεγίστῃ ἀταξίᾳ τοὺς βαρβάρους ἀπειλοῦσι,
Ἄλλ' ἰππέων αἴφνης ἴλη πανταχόθεν τὰ προσβάλλει,
Καὶ ἐπὶ τῶν προμαχώνων φονικὴ συνήφθη πάλη,
Ἐνθα νικητὴς ὁ Τούρκος ἐπὶ τέλους ἀνεφάνη,
Καὶ τὸν στρατηγὸν Καλλέργην μ' ἄλλους ἔτι συλλαμβάνει,
Νικητὴς διὰ ἰππέων,
Πλὴν ἀπώλεσεν ἀπείρους, καίπερ πρὸς πεζοὺς παλαίων.

Τῆς μεγάλης τῶν Ἑλλήνων φοβερᾶς δοκιμασίας
Ἦν παραίτιος ὁ Κόχραν, ὅς ἐξ ἀπερισκεψίας
Καὶ ἐπιμονῆς παρῆνει τὸν στρατὸν νὰ προελάσῃ,
Ἵ τὴν Ἑλλάδα διψῶν οὗτος τ' ὄνομά του νὰ δοξάσῃ,
Καὶ τὴν ἐν τῇ Ἀροπόλει φρουρὰν φεῦ! ἀποθαρρύνει,
Ἵτις διὰ τοῦ Ναυάρχου Δεριγνῶ ὄρους προτείνει,
Τέλεον ἀπελπισθεῖσα
Πρὸς τὸν Κιουταχῆ συνθήκης εἰς αὐτὸν παραδοθεῖσα.

Τῶν Ἑλλήνων ἐριζόντων, (11) ὁ Βραῆμης ἐκστρατεύει
Καὶ τὸ φρούριον Χλομοῦτσι τῆς Ἡλείας κυριεύει·
Πάντας ἐν Πελοποννήσῳ ἔσπευδε νὰ ὑποτάξῃ,
Πλὴν κατόπιν του ὁ Ἕλληρ ἔτρεχε νὰ τὸν πατάξῃ,
Ὅτε θλιβερά τὸ οὔς του εἶδῃσις πικρὰ προσβάλλει
Τῆς ἀνακωχῆς τῶν ὄπλων, τὸν καταλαμβάνει ζάλη,
Ἄναγνους δὲ τὴν συνθήκην
Τῶν δυνάμεων, τὸ ξίφος ἄκων ἔβαλε ἔς τὴν θήκην.

Νέος ἐκ τοῦ Βυζαντίου στόλος κ' ἐξ Ἀλεξανδρείας
Πλημμυρεῖ τὰς τῆς Ἑλλάδος καταφύτους παραλίας, (12).
Κατ' αὐτῶν ὁ Ἄστουγξ πλεύσας ἔς τῆς Ἀμφίσσης τὸν λιμένα,
Καίει τῶν ἐχθρῶν τὰ σκάφη τὰ ἠγχυροβολημένα.
Ὁ Βραῆμης ὠργισμένος εἰς σφαγὴν, λεηλασίαν,
Καὶ εἰς πῦρ τὴν καρποφόρον παραδίδει Μεσσηνίαν,
Διατάσσει δὲ φρενήρης,
Εἰς τὴν Κόρινθον καὶ Πάτρας, ὅπως πλεύσωσι τριήρεις.

Ὁ περιφανὴς φιλέλληρ Κόδριγκτων, ὁ τῆς Ἀγγλίας
Ναύαρχος, κηρύττει ὅτι ἐὰν πλοῖον τῆς Τουρκίας
Ἦθελεν ἐμπρὸς τοῦ κόλπου νὰ διέλθῃ καὶ τολμήσῃ.
Εἰς τὰς Πάτρας νὰ εἰσπλεύσῃ θὰ τὸ κανονοβολίση.
Στόλου Αἰγυπτίου μοῖρα ἀπ' ἐκεῖθεν διελθοῦσα
Τὴν διαταγὴν δ' ἐκείνου μετὰ θλίψεως μαθοῦσα,
Εἰς Νεόκαστρον εἰσπλέει,
Καὶ πρὶν ἔτι ναυμαχῆσθαι τὴν καταστροφὴν τῆς κλαίει.

Κατὰ μέτωπον τοῦ κόλπου τῶν Πατρῶν φανέντος ἄλλου,
Πειρώμενου νὰ εἰσπλεύσῃ στόλου Τουρκικοῦ μεγάλου,
Αἱ τῶν φιλελλήνων νῆες αὐθωρεῖ εἰδοποιοῦσι
Τοῦτον, ἢ ἄλλου νὰ πλεύσῃ, ἢ μὲ πῦρ τὸν ἀπειλοῦσι
Ἐμπροσθεν τοῦ Νεοκάστρου ἐνωθέντες οἱ τρεῖς στόλοι
Τῶν δυνάμεων, εἰσῆλθον οὐριοδρομοῦντες ὅλοι,

Κι' ἔγραψαν ἔς τὴν Μεσσηνίαν
Οἱ τρεῖς στόλαρχοι νὰ παύσῃ πᾶσαν ἡ Βραῆμης βίαν.

Ἐ τὸν λιμένα πολλὰς νῆας εἰς παράταξιν εὐράντες
Τῶν βαρβάρων κ' εἰς πετάλου σχῆμα ταύτας κατιδόντες,
Ὁ τῆς ναυμαχίας πρῶτος ναύαρχος εὐθέως στέλλει
Μίαν εἰς τοὺς Τούρκους λέμβον καὶ πρὸς τοὺτους ἀναγγέλλει
Νὰ ἐκπλεύσωσιν ἐκεῖθεν, ἀλλ' αὐτοὶ περιφρονοῦσι
Τὰς διαταγὰς τῶν Ἀγγλων, οὓς εὐθὺς πυροβολοῦσι,
Πρὶν παρέλθῃ ὅμως μία
Στιγμῆ, ἤρξατο μεγίστη, φρικαλέα ναυμαχία.

Τέσσαρας περίπου ὥρας ἔβρεμον τὰ πυροβόλα
Καθ' ἃς ἔκαυσαν τὰ σκάφη τῶν βαρβάρων σχεδὸν ὅλα·
Ἐ τὸν πορφυρωθέντα πόντρον ἔπλεον ἕξ χιλιάδες
Νεκρῶν Τούρκων, κ' ἐν τῷ μέσῳ καὶ οἱ στόλαρχοι Πασάδες.
Πανελλήνιος ἐφάλλη ἔς τὸν θεὸν δοξολογία,
Διὰ τὴν φθορὰν ἐκείνην ἣν ὑπέστη ἡ Τουρκία,
Ἥς ἀπέκοψαν τὴν μίαν
Πτέρυγα οἱ Εὐρωπαῖοι ἔς τὴν μεγάλην ναυμαχίαν.

Μετὰ τετρακισχιλίων ἐπικούρων ἐξ Ἑλλάδος
Κρήτες ἔδραμον ἔς τὴν νήσον, καὶ εἰς τὴν τῆς Πεδιάδος
Ἀφιχθέντες ἐπαρχίαν, σύρουσιν εὐθὺς τὰ ξίφη,
Καὶ ὄρμουσι θαρραλέοι ἔς τοῦ ἐχθροῦ τὰ πυκνὰ στίφη.
Ἄλλ' ὑπο πολλῶν βαρβάρων ἐξαπίνης κυκλωθέντες,
Ἵπεχώρησαν ταχέως εἰς Γραμβούσαν πορευθέντες
Ἄχρῖς οὖ ἐπικουρία
Νέα ἐξ Ἑλλάδος φθάνει ἔς τὰ ἥρωικά Σφακία.

Εἰς ἀρχαῖον παραχρῆμα φρούριον κατεσκηνώθη,
Ἄλλ' ἐκεῖτε προσβληθεῖσα μαχομένη διεσώθη.
Εἰς τὴν συμπλοκὴν ἐκείνην ἐχθροὶ ἔπεσαν ἀθρόοι,
Κὲ' εἰς τὰ πέριξ τῶν ἀντήχουν οἱ τῶν πληγωμένων γόοι.
Ὁ Πασᾶς τῆς νήσου τέλος τῇ προέτεινε συνθήκην,
Τὸ γυμνόν του ξίφος θέσας ἔς τὴν ἀδαμαντίνην θήκην,
Ὅστις ἔς τὴν ἐπιστροφήν του
Εἰς στενάς, δυσβάτους θέσεις, εὔρε τὴν καταστροφήν του.

Εἰς τὸ τέρμα τοῦ ἀγῶνος ἡ θεὰ Ἐλευθερία.
Χρυσᾶς πτέρυγας ἐξήπλου ἔς τὰ ἱστορικά πεδία
Τῆς Ἑλλάδος, ἐνθ' ἀφθόνως ἔρεεν ἠρώων αἶμα,
Ἄχρῖς οὖ ἡ γραῖα Δύσις ἰλαρὸν ἔτεινε βλέμμα.
Ὅταν δὲ ὁ Κυβερνήτης ἔφθασε ἔς τὸ ἔδαφός της
Χαρὰν ἄφατον ἠσθάνθη ὁ ἀπηυδηκὸς λαὸς της
Ἑπτὰ χρόνους πολεμήσας,
Καὶ βαρβάρων μυριάδας εἰς τὰς μάχας ἀρανίτας.

Ἦ τὸν Ἀμβρακικὸν στολίσκος στενὸν κόλπον διαπλέων
Τῶν Ἑλλήνων, πρὸς τὰ σκάφη τοῦ ἐχθροῦ ἀντιπαλαίων,
Τετρακόσια προσβάλλει καὶ τὰ κυριεύει ὄλα,
Ἄψηφῶν τὰ τῆς Πρεβέζης καὶ Ἀκτίου πυροβόλα.
Νικητῆς ἦν νῦν ὁ Ἕλληρ τῆς Ρονίτσας, Ἀντιρρίου,
Τοῦ Αἰτωλικοῦ Ναυπάκτου, καὶ κλεινοῦ Μετολογγίου.

Κεῖ αἱ φρουραὶ αἱ τῆς Ἀμφίσσης
Λεβαδείας καὶ Λοκρίδος ὑπετάγησαν ἐπίσης.

Ὁ στρατάρχης Ὑψηλάντης πρὸς τὰς Θήβας ἐκστρατεύει
Καὶ τὰ λείψανα βαρβάρου στρατιᾶς ἐκεῖ φονεύει.

Κατὰ δὲ τὴν θέσιν Πέτρας νικητῆς φαιδρὸς προβαίνει
Καὶ τὸν μέγαν Μουχουρδάρην τοῦ Μαχμούτη περιμένει.

Ἐξακισχιλίους ἄγων φθορὰν ἔπαθε μεγάλην,
Ζητῶν δὲ καὶ μὴ εὐρίσκων δίοδον ν' ἀπέλθῃ ἄλλην,

Ἦ τὸν στρατάρχην γόνυ κλίνει,
Ὅστις τέλος νὰ διέλθῃ ἐκ τῆς Πέτρας τὸν ἀφίνει.

Τοὺς ἐνδόξους σου ἀγῶνας, ὦ νικήτρια πατρίς μου,
Ἐνθα τόσοι θερμοὶ πόθοι συγκεντροῦνται τῆς ψυχῆς μου,

Ἐμελλεν ἵνα παρίδῃ ἡ σκληρὰ διπλωματία
Τῆς ὑποδουλώσεώς σου ἡ ποιητικὴ αἰτία.

Πᾶσαι σου αἱ ἐπαρχίαι ἔχαιρον ἐλευθερίαν,
Οἱ ὠμοὶ δὲ τύραννοί σου ἔφευγον εἰς τὴν Ἀσίαν,

Ἄλλ' ἀπόφασις ἐκείνης,
Ἦ ὑπεγρέωσε ἔς τὸν Τοῦρκον ἀλυσίδετος νὰ μείνης. (13)

ΑΣΜΑ ΕΚΤΟΝ

ΘΕΣΜΟΔΟΤΕΙΡΑ Πατρίς μου, χώρα τῆς ἐλευθερίας,
Ἐνα ἕνα κρίκον θραύεις τῆς μακραίωνος δουλείας.
Εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου ἡ ἀνδρεία σου ἠκούσθη,
Πᾶς θρασὺς κατακτητῆς σου εἰς τὸ αἷμα του ἐλούσθη·
Τὴν ἀρχαίαν εὐκλειάν σου ἐλησμόνησεν ἡ Δύσις,
Θάρρει ὁμως, **ΜΑΧΟΜΕΝΗ**, τὸν ζυγὸν σου θ' ἀποσεΐσης.
Τοὺς ἐχθροὺς θὰ καταστρέψης,
Καὶ μακρῶν ἀγώνων, Κρήτη, τοὺς καρποὺς τέλος θὰ δρέψης.

Ποία χώρα δούλη; ποία; ἔτοιμον τὸ ξίφος ἔχει,
Καὶ συχνὰ τὸ ἔδαφός της μ' αἷμα τόσον ποία βρέχει;
Μόλις ἀπὸ τὰ βουνά σου σάλπιγξ Ἄρεως ἠχήσῃ,
Καὶ τὸ πρῶτον πυροβόλον τοῦ πολέμου ἀντηχήσῃ,
Στὰς κλεινάς σου πεδιάδας φάλαγγες εὐθὺς ἀνδρείων
Μαχητῶν ταχυκινοῦνται, καὶ τὰ τεῖχη τῶν φρουρίων
Ἐν ριπῇ πολιορκοῦσι
Καὶ τῶν βδελυρῶν τυράννων τὴν ζωὴν ἐπαπειλοῦσι.

Εἰς τὴν πρὸ δεκαετίας τριετῆ σου δεινὴν ΠΑΛΗΝ,
Ἡρώϊς, εἰς τοὺς βαρβάρους θραῦσιν ἕκαμες μεγάλην
Τέσσαρας ὄλας ἡμέρας ἔστρωνον τὰς πεδιάδας
Τῶν Βρυσῶν οἱ μαχηταί σου ἀπὸ Τούρκων χιλιάδας.
Ὁ Σελῆμ Πασᾶς ἀρήσας τοὺς νεκροὺς ἐκεῖ ἀτάρους
Ὁ σωθεὶς διὰ συνθήκης, ἐπὶ πορφυροῦ ἐδάφους
Ἐσπευδε τὰ βήματά του,
Ἄχρισ οὗ τὸ κράτος φύγῃ τὸ ζοφῶδες τοῦ θανάτου.

Χαῖρε Ἰδὴ, πῖον ὄρος, ἔς τὰ ἐδάφη σου τὰ θεῖα,
Ἡ Ἀδράστη καὶ ἡ Ἰδὴ ἐβαυκάλιζον τὸν Δία.
Τὴν ἀγέρωχόν σου στέρει κορυφὴν στέμμα νεφέλης,
Κλεινὴ μητὴρ, τῶν Δακτύλων, ἱερέων τῆς Κυβέλλης.
Στὰς μυρτοσκεπεῖς σου ῥάχεις αὔραν πνέει ζωογόνον
Ὁ ἀρματωλὸς ὁ κλίνην ἔχων ταύτας ἀπ' αἰῶνων,
Ὁ ὑπὲρ ἐλευθερίας,
Ἀψηφῶν τὰς τῶν πολέμων ἀπιστεύτους κακουχίας.

Κεῖται εἰς τὰ σύνορά σου μεταξύ ὄροπεδίων
Ἡ Μονὴ τοῦ Ἀρκαδίου δόξης ἄφθιτον μνημεῖον.
Στίφη μυριάδων Τούρκων περίξ τὴν πολιορκουσί,
Καὶ τ' ἀπόρθητά της τείχη ὅλονεν βομβοβολουσί,
Ἄλλ' οἱ ἥρωες ὀπλῖται μοναχοί, γέροντες, νέοι,
Ἀπὸ τῶν ἐπάλξεών της ἔβαλλον οἱ θαρραλέοι
Σφαίρας ὡς βροχὴν πιπτούσας,
Τὰς ὀρδὰς τὰς τερατώδεις τῶν Ὀσμάνων ἀραιούσας.

Ὁ Ἡγούμενος τὰς χεῖρας ΓΑΒΡΙΗΛ, ἄνω ὑψώσας,
Ἄνεφώνει, «ὦ Θεέμου, Σὺ τὸν Ἰσραὴλ ὁ σώσας,
«Τὸν λαὸν τῆς Κρήτης σῶσον φοβερᾶς δοκιμασίας,
«Καὶ τὰ γυναικόπαιδά της τῆς πικρᾶς αἰχμαλωσίας,
«Σὺ εὐλόγησον τὰ ὄπλα, νίκας κατὰ τῶν βαρβάρων
«Δὸς ἡμῖν, κί' ἐκ τοῦ τραχήλου τὸν κλοιὸν δουλείας ἄβρον,
Δὸς ἡμῖν ἐλευθερίαν,
«Καὶ κεραύνωτον, οἰκτῆρμον, τὴν ὀλέτειραν Τουρκίαν.»

Καὶ σταυρώσας τοὺς δακτύλους εὐλογεῖ τὰ ὄπλα πάντων
Τῶν ὀλίγων ἀθλητῶν της ἀπογόνων τῶν γιγάντων.
«Νὰ σὰς ἴδω ἥρώές μου! τοὺς προγόνους μιμηθῆτε,
«Λεοντόκαρδοι ἔς τὰ στίφη τῶν ἐχθρῶν ν' ἀντιταχθῆτε.
«Ὅταν δὲ πυκνὴ ἀγέλη τὸν περίβολον πληρώσῃ,
«Ἡ κλεινὴ Μονὴ τὰ πάντα εἰς τὸ πῦρ θά παραδώσῃ,
«Ἡ μικρὰ τοῦ Ἀρκαδίου,
«Τὴν ἀνδρείαν μιμουμένη τοῦ κλεινοῦ Μετολογγίου.»

Μόλις τοῦ Ἱεροφάντου ταῦτα προῦφερον τὰ χεῖλη,
Ἵπὸ σφαίρας πολεμίας πίπτει τῆς Μονῆς ἡ πύλη.
Μετ' ἀλλαλαγμοῦ ἀγρίου μελανοπροσώπων στίφη
Εἰσορμήσαντα ἐκρότουν τὰς μαχαίρας καὶ τὰ ξίφη,
Ἄδιάκοπον πῦρ ὅμως ἦναπτεν ἐκ τῶν κελλίων,
Χάλαζαν σφαιρῶν ἐκπέμπον κατ' ἀπείρων πολεμίων,
Ὡστε πυραμῖς πτωμάτων,
Ὡς χαράκωμα ὑψώθη καθ' ἑτέρων στρατευμάτων.

Ὅπισθὲν τῆς πολεμοῦντες κη' ἐξαντλήσαντες τὰς σφαίρας,
Ἔσυρον εὐθὺς τὰ ξίφη, τὰς μακρὰς ἄλλοι μαχαίρας,
Καὶ ὡς ἀετοὶ ὄρμῳσι ἐν τῷ μέσῳ τῶν τυράννων,
Κόπτοντες τὰς ξυρισμένας κεφαλὰς τῶν Μουσουλμάνων.
Ἵπὸ τρόμου ἀπαισίου οἱ πολλοὶ καταληφθέντες,
Τὰς τε λόγχας καὶ τὰ ξίφη εἰς τὸ ἔδαφος ἀφέντες,
Τὴν ὑστάτην προσευχὴν τῶν
Ἐκαμνον εἰς τὸν Μωάμεθ, ὅπως σώτῃ τὴν ψυχὴν τῶν.

Φρούδη! ὅμως ἀποβαίνει ἡ χαρὰ τῶν νικησάντων
Εἰς στρατῶν νέων, φεῦ! θεῶν ἔς τὴν Μονὴν εἰσορμησάντων,
Φρούδη! ὡς τοῦ παντοπόρου, ὅστις πλέων τὰς ἐκτάσεις
Τοῦ ὠκεανοῦ, παλαίει πρὸς τὸ κύμα τῆς θαλάσσης,
Ὅταν δὲ ὁ σάλος παύσῃ καὶ προσμειδιᾷ γαλήνη,
Φαιδρὸς πλέον πρὸς λιμένα τὸ πηδάλιον ἰθύνει,
Κη' ἄσμάτα ὁ τάλας ψάλλει,
Ἐπ' ἐλπίδι, τῶν στοιχείων ὅτι ἔληξεν ἡ πάλη.

Αἴφνης ὄμως τοῦ Αἰόλου οἱ ἄσκοι ἂν ἀνοιχθῶσι,
Καὶ τὰ ὕδατα ἐκ νέου δι' ἀνέμων ταραχθῶσι,
Ἄπελπις εἰς τὴν ὄρμην των τὰ ἱστία περιδένει,
Καὶ ξυλάρμενος τὴν ὥραν τοῦ θανάτου περιμένει.
Οὕτως ἀποφασισθέντες κεκημηκότες ἐκ τῆς πάλης
Οἱ γενναῖοι μαχηταί της καὶ τῆς τοῦ πολέμου ζάλης,
Ἐβαλλον μετὰ τὴν νίκην
Πῦρ μετὰ τοῦ Ἡγουμενοῦ εἰς τὴν πυριταποθήκην.

Φοβερὸς κατέσχε τρόμος ἔς τὴν βροντὴν τοῦ Ἀρκαδίου,
Τοὺς περὶ αὐτὸ βαρβάρους εἰς τὴν τέφραν τοῦ ὁποίου,
Μάρτυρες μετ' ἄλλοφύλων συνετάφησαν παμπόλλων,
Τὸ δὲ κλέος των ἀντήχει ἀφ' ἑνὸς εἰς ἄλλον πόλον.
Τὴν αἰδιόν των μνήμην δόξης στέφανος στολίζει,
Κε' ἡ πατρίς τὸ ὄνομά των ἔσαι θά μακαρίζη,
Τῶν ἡρώων, ὅπερ ζήσει
Ἄχρισ οὐ τὸ πᾶν ὁ Πλάστης εἰς τὸ χάος σφενδονίσῃ.

Ἐκ τῆς ἀδελφῆς Ἑλλάδος τρία σκάφη τὰς τροφάς σου
Στόλον μέγαν ἀψηφοῦντα ἔφερον εἰς τὰς ἀκτάς σου,
Καὶ ἐθελοντὰς προθύμους ἔς τὸν ἀγῶνά σου δραμόντας
Ἐ τοῦ Βαφῆ κ' εἰς ἄλλας μάχας ὑπὲρ πίστεως πεσόντας
Οἱ ἀνδρεῖοι πλοίαρχοί των τραγωδοῦντες τοῦ πολέμου
Ἄσματα, ἐποντοπόρου ἐναντίον τοῦ ἀνέμου,
Κε' ἐπιστρέφοντες ὠραίας
Ἐ τὰ ἱστία ῥοδοδάφνας ἔφερον καὶ τὰς κεραίας.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΩ ΖΥΜΒΡΑΚΑΚΗ.

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗ ΤΟΥ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ

ΑΝΑΓΓΕΛΙΑΣ

ΤΟ ΑΣΜΑ ΤΟΔΕ ΕΙΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ ΦΙΛΙΑΣ

ΑΝΑΤΙΘΗΜΙ.

ΑΣΜΑ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΧΑΙΡΕ Ἡρώς Αἰγαίου, δαφνηρόρος Κρήτη χαῖρε,
Τῆς ἀρχαίας σου εὐκλείας ἂν ἀκόμη αἱ ἡμέραι
Δὲν ἐνέτειλαν, φεῦ! ΘΑΡΡΕΙ, ὁ ΘΕΟΣ σὲ ἐπιβλέπει,
Ὅστις τῶν λαῶν τὰς τύχας ἐκ τῶν οὐρανῶν διέπει.
Ὅπλισε μὲ καρτερίαν καὶ ἀνδρείαν τοὺς υἱούς σου,
Καὶ ἰσχὺν, ἵνα πατάσσουν τοὺς αἰμοχαρεῖς ἐχθρούς σου,
Θάρρει, ὦ πατρίς, κρατύνου,
Καὶ εἰς τὴν δικαιοσύνην ἔλπισον μόνον ἐκείνου.

Χθές τὰς νίκας σου τὰς νέας διεσάλπιζεν ἡ Φήμη,
Ἐποδῆνεμος πετώσα κ' ἡ Εὐρώπη σ' ἔπευφήμει,
Ἰλὴν ἔς τὸν Ἄρειόν της Πάγον σ' ἔλησμόνητε καὶ πάλιν,
Ἐνῶ ἔβλεπεν ἀκμαίαν τὴν αἵματηράν σου ΠΑΛΗΝ.
Διατί βωβῆ, ὦ Δύσις, πρὸς λαὸν ἔνδοξον μένεις
Καὶ ὑπὸ τὴν τυραννίαν νὰ στενάζη ἐπιμένεις ;

Οἰκτιρμοῦ δὲν εἶν ἀξία

Ἐπατρίς τόσων Ἡρώων καὶ μαρτύρων ἡ ἑστία ;

Ἄλβιὼν φιλελευθέρα, μήτηρ τόσων φιλελλήνων,

Ἄν ἡγείρετο τῶν τάφων ἡ πλειὰς ὄλων ἐκείνων

Σήμερον τοῦ Κάνιγγός σου, Ἄστιγγος καὶ Ἀμιλτωνός,

Γόρδωνος καὶ Βύρωνός σου καὶ τοῦ Τσοῦρτσκαὶ Κορδιγκτωνός,

ὦ αἱ εὐγενεῖς ψυχαὶ τιν ἤθελον συνηγορήσει

Ἐπερ σοῦ καὶ τὰ δεσμά σου, ὦ μεγαλομάρτυς λύσει,

Τοῦ πολιτισμοῦ προστάται,

Στρατηγοὶ καὶ στρατιῶται, Ναύαρχοι καὶ διπλωμάται.

Λίμνη αἵματος καλύπτει τὰ κλεινά σου, φεῦ ! ἐδάφη,

Ἐνθα τόσων σου μαρτύρων ἠνεώγησαν οἱ τάφοι.

Φέρουσα τὰ ἔνδοξά σου ὄπλα, Κρήτη, εἰς τὰς χεῖρας,

ὦ τῶν ἰσχυρῶν ποσάκις τῆς γῆς ἔκρουσας τὰς θύρας ;

Εἰς τὸ πείσμα ὁμῶς οὔτοι τῆς θεᾶς Δικαιοσύνης

Ἐπὸ τὴν δουλείαν ἔτι ἀπεφάσισαν νὰ μείνης

Κλεινὴ χώρα τῶν Τιτάνων,

Ὅπως μάχεσαι ἀκόμη κατὰ τῶν ὤμων τυράννων.

Ὁ κλεινὸς σ' ἐτροφοδότει ἄγρυπνος τοῦ πόντου λέων
ΣΟΥΡΜΕΛΗΣ μὲ μικρὸν σκάφος ἐναντίον στόλων πλέων.
Τρόμον πανικὸν ὁ ναύτης σπείρει κατὰ τῶν βαρβάρων
Μὲ τὸ ἔνομά του μόνον ὁ θαλασσομάχος χάρων.
Χαῖρε, ἦρωε ἐστεμμένε, μὲ τὰς δάφνας τοῦ ἀγῶνος,
Χαῖρε ΣΟΥΡΜΕΛΗ ναυμάχε, ἀδελφεῖ τοῦ Ποσειδῶνος,
Τοῦ Αἰγαίου τὰς ἐκτάσεις
Μ' ἔνοπινθηροβόλον βλέμμα ἀπὸ τοῦς ἐχθροῦς φυλάσσεις. (14)

Χαίρετε συμπατριῶται, ἀρχηγοὶ τόσων πολέμων,
Τοὺς μακροὺς σας, φεῦ! ἀγῶνας ἀνφθονῆ βάσκανος δαίμων,
Ἄμυδράς ἀκτίνας πέμπει νῦν αὐγὴ ἐλευθερίας,
Ἦς ὑπέγραψε τὸν ΧΑΡΤΗΝ ὁ Σουλτάνος τῆς Τουρκίας.
Τοὺς ἀρχαίους σας καὶ νέους Σεῖς μιμούμενοι προγόνους,
Ἄφθιτον κληρονομεῖτε δόξαν εἰς τοὺς ἀπογόνους
Ὡς Καλλέργης (15) καὶ οἱ ἄλλοι
Τουρκομάχοι, ὧν τοὺς ἄθλους Μούσα χαρωπὴ θὰ φάλῃ.

Ἰστανται εἰς τὰ πεδία καὶ τὰ ὄρη τῆς Ἑλλάδος
Τόσα τρόπαια προμάχων Κρητῶν, ὥστε τῆς Παλλάδος
Διὰ τῆς χειρὸς σας μόνον ἀνασκάπτοντες τὸ χῶμα
Τὰ ὀσῆα τῶν Σῶν πατέρων ἀπαντὰ ὑμῶν τὸ ὄμμα.
Λιωνία σας ἡ μνήμη Ἡρώες, Κουρμούλη, Χάλη,
Πεζανέ, Κουμῆ, Δεικτάκη, Ἀστρινέ, Χατζῆ Μιχάλη,
Μάρτυρες ἐλευθερίας,
Φόβητρα τόσων Πασάδων τῆς Αἰγύπτου καὶ Ἀσίας.

Ἄπ' αἰώνων κυματίζει εἰς τ' ἀπρόσιτά σου ὄρη
Τῶν πολέμων ἢ σημαία, ὦ ἐλευθερίας κόρη.
Τὸ προγονικὸν καὶ θεῖον διατῆρει αἰσθημά σου
Ζωηρὸν, ἀκμαῖον, Κρήτη, καὶ θά θραύσῃς τὰ δεσμά σου.
Ἡ Παλλὰς σ' ἔδωκε δόρυ, τὴν ἀσπίδα τοῦ ὁ Ἄρης.
Κί' εἰς τὰς συνεχεῖς σου μάχας σὲ φρουρεῖ ἡ θεία χάρις,
Μάχου, μήτηρ μου γλυκεῖα,
Ἐὼς οὐ μιάινει Τοῦρκος τὰ ἐδάφη σου τὰ θεῖα.

Διαφώτισον τὸ πνεῦμα τόσων εὐρυῶν υἰῶν σου
Διὰ τῆς παιδείας ὅπως ἀναδείξῃς τὸν λαόν σου
Ἐνθερμον τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης θιασώτην,
Ὡς αὐτὸν ἀναδεικνύεις ἔς τοὺς ἀγῶνας στρατιώτην.
Καὶ σοφοὺς καὶ νομοθέτας ἐν βραχεῖ θά ἐπανίδῃς
Ὡς φυτὰ ν' ἀναβλαστήθουν τῆς ὑπερηφάνου Ἰδῆς
Ἄνδρες ἔξοχοι, μεγάλοι,
Ὡς Ῥαδάμανθους, ὁ Μίνως, ὁ Ἰδομενεὺς καὶ ἄλλοι.

Ἄν πικρὸν τὸν ἄρτον τρώγῃς τῆς δουλείας μαχομένη,
Αἶ, πικρότερον τὸν τρώγουν οἱ ἐπιδρομεῖς σου ξένοι.
Δὲν ἀνέπνευσαν ἡρέμα τὸν τερπνὸν καὶ ζωογόνον
Μυροδόλον σου ἀέρα οἱ σφαγεῖς σου μακρὸν χρόνον,
Οὐδ' ἀτάραχον ἐκείνοι γλυκὺν ὕπνον ἐκοιμῶντο,
Ἄλλ' εἰς φρούρια πολλάκις ἐκ τοῦ φόβου διητῶντο
Οἱ Σαρακηνοί, Ῥωμαῖοι,
Ἐνετοὶ καὶ Γενουῆται, Μουσουλμάνοι λυσσαλέοι.

Ἔχεις ἀρωγὸν φιλότατην ἀδελφὴν, νῦν ἐλευθέραν,
Μετ' αὐτῆς θὰ σὲ ἐνώσῃ ὁ Θεὸς μίαν ἡμέραν.
Ἰερόσυλος, ὦ Κρήτη, ἕτερος δὲν θὰ τολμήσῃ
Ἐν τῷ αἰμοβαφές σου χῶμα πόδα πλέον νὰ πατήσῃ.
Ναί, ὁ πόθος σου καὶ αὖθις ὁ θερμὸς ἐξεδηλώθη
Καὶ ὑπὸ τῆς κοινῆς ψήφου τοῦ λαοῦ σου ἐκυρώθη.
Ὁ Θεὸς θὰ σὲ φυλάξῃ
Καὶ ἀπὸ τοὺς ἐραστάς σου ἄρπαγας θὰ ἀπαλάξῃ.

Εἰς τὴν ἰσχυράν, ΦΙΛΑΤΑΤΗ, τοῦ ὑψίστου προστασίαν
Ἐλπίσον, καὶ εἰς τὴν τόλμην τῶν υἱῶν σου καὶ ἀνδρείαν,
Κὶ εἰς τὰς δάφνας σου τὰς τόσας, τὸ ἀγέρωχόν των ὕφος,
Καὶ τὸ βροντερόν σου ὄπλον καὶ τὸ νικηφόρον ξίφος.
Ὁ ἀστὴρ ὁ φωτοβόλος τῆς μητρὸς ἐλευθερίας
Θὰ φανῆ νὰ διαλύσῃ τὸν ζοφώδη τῆς δουλείας
Πέπλον, ὅστις σὲ σιιάζει,
ΘΑΡΡΕΙ, ἔς τὸν ὀρίζοντά σου ν' ἀνατείλῃ πλησιάζει.

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- (1) Ἀρτεμιν.
- (2) Κρήτες πρῶτοι Ἑλλήνων νόμους ἔσχον, Μίνωος θεμένου, ὃς καὶ πρῶτος ἐθαλασσοκράτησε, (Στοβ. βιβλ. μ. β. καὶ Θουκυδ. προοίμ.)
- (3) Καὶ τὸν ἐξάδελφόν του Μηριώνην.
- (4) Τοὺς ὤμους καὶ ἀρπαγας καὶ μητραλοίας τῆς Ῥώμης Βασιλεῖς διεδέχοντο ἐνίοτε χρηστοὶ καὶ ἐνάεστοι.
- (5) Ἡ Κρήτη ὠνομάζετο τὸ πάλαι, Ἰδαία, Δολίχη, Ἀερία, Τελχινία καὶ Χθονία.
- (6) Οἱ μὲν Ἑνετοὶ εἶχον ὡς πάτρωνα τῆς νήσου τὸν ἄγιον Μάρκον, οἱ δὲ Κρήτες τὸν ἄγιον Τίτον.
- (7) Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν ἀγῶνος οἱ μισέλληνες πολιτικοὶ τῆς Αὐστρίας παρέδωκαν τὸν πρωτομάρτυρα Ῥήγαν Φεραῖτον δέσμιον εἰς τὴν αἰμοδιψῆ Τουρκίαν.
- (8) Ὁ ἐξ Ὑδρας Ἀνδρέας Πιπίνος, ὁ ἀρίγνωτος πυρπολητῆς, ὅστις πολλοὺς βαρβάρους κατέκαυσε καὶ κατεπόντισε.
- (9) Ἐκεῖ ἔπεσεν ὁ ῥιψοκίνδυνος Σπαρτιατῆς Κυριακούλης Μαυρομιχάλης.
- (10) Ἡ ἀφιξίς ὅμως τοῦ ἐν Αἰγαίῳ ναυάρχου Ἀμιλτῶνος ἐνεψύχωσε τοὺς Ἕλληνας.
- (11) Ἀρχαῖον τοῦτο πάθος Ἑλλήνων, οἱ πρὸς ἀλλήλους στασιάζοντες αἶε καὶ τοὺς ὑπερέχειν δοκοῦντας καθελεῖν θέλοντες ἐτρώχωσαν τὴν Ἑλλάδα. Ἡρωδιανὸς Γ'. 2.
- (12) Ἀμφότεροι ἐξέπλευσαν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1827 ὅπως καταστρέψωσι τὴν Ὑδραν καὶ τὸ Ναύπλιον, ἀλλ' οἱ ναῦαρχοὶ τῶν δυνάμεων προέτρεπον τὸν Ἰβραήμην νὰ μὴ ποιήσῃ νέαν κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπίθεσιν.
- (13) Οἱ Κρήτες παρέτεινον τοὺς ἀγῶνας των ἄχρι τοῦ 1830 ὅποτε οἱ στόλοι τῶν συμμάχων ἀπέκλεισαν τὴν νῆσον καὶ ὑπέχρεωσαν αὐτὴν νὰ κύψῃ δούλον αὐχένη εἰς τὸν Αἰγύπτιον

Μεχμέτ Ἀλῆ, ὅστις μυριάδας στρατοῦ ἀπεβίβασεν εἰς τὸ αἰ-
μοβαφές ἔδαφός της, οὕτω δ' ἐξηνάγκασε τοὺς μάρτυρας
Κρήτας νὰ προκδώσωσιν εἰς τοὺς βαρβάρους τὰ φρούρια εἰς τὴν
ἐκουατίζεν ἡ Ἑλληνικὴ σημαία.

Οἱ ὑπὸ τῆς ἀδυσωπήτου διπλωματίας ἀδικηθέντες φιλε-
λεύθεροι Κρήτες ἐποίησαν δύο ἐπὶ Ὀθωνος ἐπαναστά-
σεις, τὴν τοῦ 1841 καὶ 1858. Ἐτέραν δὲ ποιήσαντες
ἐπὶ τῆς νῦν βασιλείας Γεωργίου τοῦ Α'. κατὰ τὸ 1866, καί-
περ ὡς ἥρωες πολέμησαντες ἐπὶ τρεῖς ὄλους ἑνιαυτούς, καίπερ
ἀνατινάζαντες εἰς τὸν ἀέρα τὸ ἥρωϊκὸν ΑΡΚΑΔΙΟΝ, οὐ τὸ
κλέος ἀντήχησεν εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης, καίπερ τὰ
πάντα θύσαντες ὑπὲρ τῆς Ἐνώσεως μετὰ τῆς ἀδελφῆς Ἑλ-
λάδος, ἡ σκληρὰ ὅμως διπλωματία ὑπεχρέωσεν αὐτοὺς νὰ κα-
ταθῶσι τὰ ὄπλα καὶ κύψωσι πάλιν τὸν αὐχένα ὑπὸ τὴν βδε-
λυρὰν δουλείαν.

(14) Ὁ ἀρειότολμος καὶ ριψοκίνδυνος ναύτης Ν. Σουρμελῆς
διέσχισε πάντοτε μετ' ἀξιοθαυμάστου ἀνδρείας καὶ τόλμης
τοὺς στόλους τῶν βαρβάρων, ὅτε μὲν μετὰ τὸ μικρὸν «Πανελλή-
νιον», ἄλλοτε δὲ μετὰ τὴν «Ἐνωσιν», ποιήσας εἴκοσι καὶ πέντε
πλόας κατὰ τὴν πεισματώδη τριετῆ ἐπανάστασιν τοῦ 1866,
κατὰ δὲ τὴν τοῦ 1878 δέκα καὶ ἑπτὰ, ἀποθανατίσας οὕτω το
κλεινὸν ὄνομά του, ὅπερ συνέδεσε μετὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀτυ-
χοῦς μεγαλομάρτυρος Κρήτης.

(15) Οἱ ἀρειμάνιοι Κρήτες, οἱ πατέρες καὶ πρόμαχοι τῆς
ἐλευθερίας ὤρμουν πανταχοῦ ὡς λέοντες, κατὰ τῶν τυράννων
μαχόμενοι. Πατάξαντες ἐν Κρήτῃ χιλιάδας Γενιτσάρων με-
τέβαινον εἰς τὴν ἀδελφὴν Ἑλλάδα κατὰ τοῦ κοινού ἐχθροῦ
μετ' αὐτῆς συμπολεμοῦντες. Καὶ εἰς μὲν τοὺς Ναυαρίνους
300 μόνον Κρήτες ὑπὸ τὸν ἀτρόμητον Κομμῆν ἐπὶ 5 ὄλας
ἡμέρας μαχόμενοι ἀπέκρουσαν τὰς ἀποβάσεις τῶν Αἰγυπτίων.

Εἰς Σάλωνα ἔνθα ὑπὸ τὸν Καλλέργην καὶ Χάλην συνεπολέ-
μησαν μετὰ τοῦ Καραϊσκού κατατροπώσαντες τοὺς Τουρκαλ-
βανούς. Μετὰ τὴν ἔνδοξον ἐκείνην νίκην εἶπεν ὁ Καραϊσκος
«Ἄν εἶχον μόνον 6,000 Κρητῶν ἤθελον εἰσελθεῖν τροπαιοῦχος
εἰς Μεκεδονίαν».

Π. Παναγιώτ, ἔνθα ἐξεληθόντες τοῦ Ναυπλίου εἰς τὴν αὐτῶ

Κρήτες ἐπὶ κεφαλῆς ἔχοντες τὸν ἀτρόμητον Ἀστρινὸν ἀπήλασαν τοὺς Ἀράβας πέραν τῆς Ἀργολικῆς πεδιάδος.

Εἰς Μύλους τῆς Ἀργολίδος, ὅπου ὁ Πεζανὸς καὶ ὁ Φραγκιᾶς ἀπέκρουσαν τὰ Αἰγυπτιακὰ στίφη.

Εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἔνθα ἔπεσεν ὁ Ἡρῶς Δ. Κουρμούλης μετὰ 300 ἀνδρείων Κρητῶν, καὶ ὅπου ὁ Δ. Καλλέργης ἠχμαλωτεύθη, οὐ οἱ βάρβαροι ἀπέκοψαν τὸ ὠτίον. Ἐξηγόρασε δὲ τὴν ζωὴν του πληρώσας λύτρα τοῖς βαρβάροις 2 χιλιάδας Ἐνετικῶν φλωρίων, καθ' ἃ εἶπε μοι ὁ αἰδιμὸς ἀδελφός του Ν. Καλλέργης ἐν Σύρῳ.

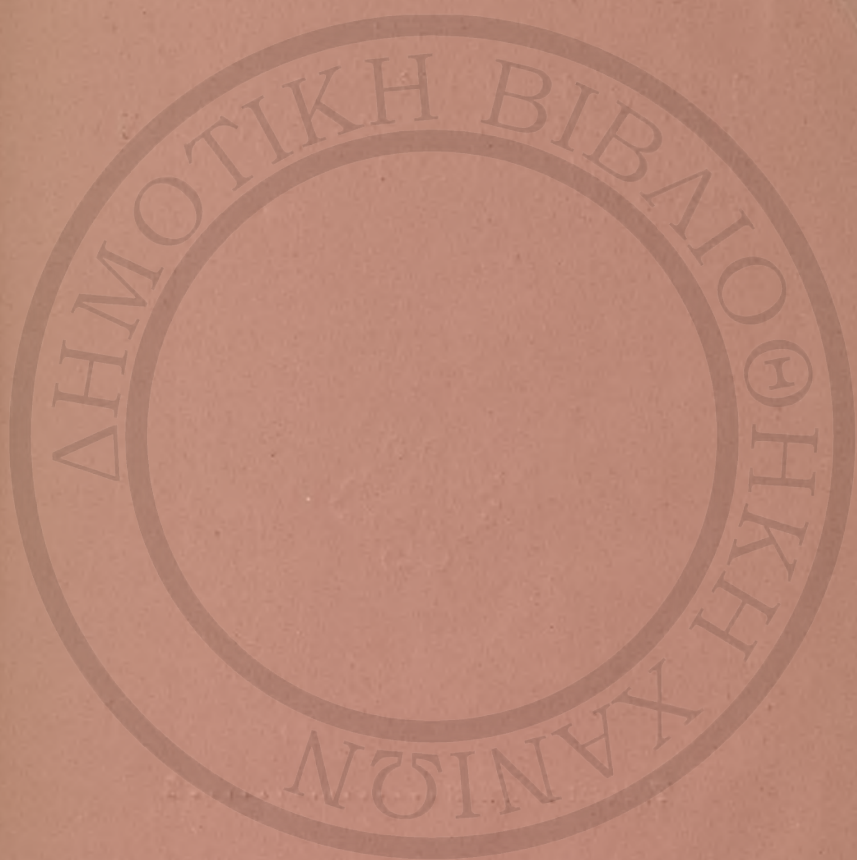
Ὁ ριψοκίνδυνος οὗτος ἀνὴρ καθιέρωσε διὰ τῆς ἐκτάκτου ἀνδρείας καὶ τόλμης του τὰς συνταγματικὰς ἐλευθερίας ἐν Ἑλλάδι τὴν 3 Σεπτεμβρίου τοῦ 1843. Εἰς ἀνάμνησιν δὲ τῶν ἀγῶνων καὶ τῆς ἀγνῆς φιλοπατρίας του προσέφερεν αὐτῷ ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ξίφος ἀντάξιον τοῦ ἠρωϊσμοῦ του, φέρον τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν. «**Τῷ πατριώτῃ Δ. ΚΑΛΛΕΡΓῆ ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν**».

Μνημονεύομεν προσέτι ὅτι καὶ οἱ ἐν Ταϊγανίῳ ὁμογενεῖς τιμῶντες τὸν ἔνδοξον ἀγῶνα τῆς πολυάθλου Κρήτης προσέφερον ἐσχάτως ξίφος εἰς τὸν περικλυτὸν αὐτῆς ὀπλαρχηγὸν Χατζῆ Μιχαὴλν Γιανναράκην, φέρον τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν, «**Οἱ ἐν Ταϊγανίῳ φίλοι ὁμογενεῖς τῷ ἀνδρείῳ ὀπλαρχηγῷ ΧΑΤΖῆ ΜΙΧΑΗΛ ΓΙΑΝΝΑΡΑΚῆ**».

Οἱ Κρήτες ἐπέτων πανταχοῦ ὡς ἀετοὶ ὅπου ἦν ἡ κλαγγὴ τῶν ὅπλων κατὰ τῶν τυράννων προηγούμενοι πάντοτε εἰς τοὺς κινδύνους ὡς τολμηροὶ, ὠκύποδες, σκοπευταὶ ἀριστοὶ, προσόντα ἔμφυτα τὰ ὁποῖα τοὺς καθιστῶσιν ἀτρόμητους καὶ ἀκαταγωνίστους Ἡρῶας.

Λυπούμεθα μὴ δυνάμενοι ἔνεκεν τῆς στενότητος τοῦ χώρου ν' ἀναφέρωμεν ὡδὲ τὰ ἔνδοξα ὀνόματα καὶ τοσοῦτων ἄλλων αἰδιμῶν μαχητῶν, ὡς καὶ τῶν ἐπιζώντων γενναίων ὀπλαρχηγῶν, ὧν τοὺς ἄθλους θὰ μνημονεύσῃ ἡ προσεχῶς ἐκδοθησομένη ἱστορία τῆς **ΤΥΡΑΝΝΟΜΑΧΟῦ ΝΗΣΟῦ**.

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Ο ΕΡΙΜΙΤΗΣ ΤΗΣ ΙΔΗΣ
Η ΚΑΛΟΓΡΑΙΑ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΤΩΝ ΤΡΙΚΕΡΩΝ
Ο ΙΕΡΑΡΧΗΣ ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ
Ο ΠΡΩΣ ΚΑΝΑΡΙΣ

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡΑΓΚΩΝ 2